

“Az újabb lélektan meggyőzően fejt ki, hogy a nevelésben a 3-7 éves kor sokkal fontosabb a következő éveknél. A mit ez a kor elront, vagy elmulaszt, később helyrehozni nem lehet. Ezekben az években eldőlt az ember sorsa jóformán egész életére.”

*/Kodály
Zoltán /*

1. BEVEZETŐ GONDOLATOK ÓVODÁNKRÓL

1.1 ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Az óvoda hivatalos elnevezése: AVAR – OVI

Pontos címe, telefonszáma: 2030 Érd Avar u. 2 06/30-64-102-86, 06/30-874-1968

Az óvoda fenntartója, címe: AVAR-OVI Alapítvány, 2030 Érd Avar u.2

Az óvoda felügyeleti szerve: Érd Város Önkormányzat

Az óvodai csoportok száma: 1

Pedagógiai programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján készítettük el, helyi adottságainkat és lehetőségeinket figyelembe véve.

Az AVAR-OVI Alapítványi óvoda, Érd város területén található, egy családi ház alsó szintjén.

1992-ben született meg ez a piciny birodalom, egy gyermekkori álomból és sok-sok szeretetből majd megkezdte hivatalos működését, mint magánóvoda egy vegyes csoporttal. 2009-ben átadta a fenntartói jogokat az AVAR-OVI Alapítványnak.

Az óvodában kialakított családias légkör lehetőséget ad arra, hogy, míg a gyermek távol van családjától, akkor is érezze a korlátlan szeretetet, biztonságot. Úgy gondoljuk, hogy a 3-7- éves korú gyermekek fejlődését jobban szolgálja ez a *családiás jellegű közösség*, amelyben érvényesül és megvalósul az egyénekre való odafigyelés, az egyéni bánásmód.

Óvodánk óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő funkciót lát el.

A megvalósítás színterei: 1 csoportszoba, tálalókonyha, étkező, öltöző, mosdó és az udvar.

A gyermeki képességek fejlődését külső és belső tényezők is befolyásolják, ezért igyekszünk óvodai környezetünket ennek megfelelően tudatosan alakítani.

Nagy gondot fordítunk a gyermekek természetes élethelyzetben való nevelésére. A gyermek ez által természetes kapcsolatba kerül a világgal, megismeri a környezet jelenségeit, aktív alkalmazkodó és befolyásolni tudó viszonyba kerül vele. A megismerést, a ráhangolást a felnőtt tudatos irányító szerepe mozgatja.

Óvodánk *20 gyermeknek nyújt - óvodai térítési díj megfizetése ellenében -* megfelelő életteret a személyiségfejlesztéshez, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges szociális, értelmi érettség kialakításához, a tanulási zavarok megelőzéséhez. Óvodai munkánk során a gyermekek személyiségét a fentiek megvalósítása érdekében tudatosan fejlesztjük.

A játék, mint tevékenység a személyiség alakulásának fontos tényezője, ezért az, áthatja a gyermekek egész napját, minden tevékenységét.

Természetesen vannak, akik az óvodai tudatos nevelőmunkánkon felül még többet szeretnének nyújtani gyermekeiknek. Óvodánk ehhez a következő *fakultatív programokat* tudja felkínálni:

- vízzel való ismerkedés, úszásoktatás, (heti 1x30 perc)
- ismerkedés az angol nyelvvel (heti 1x30 perc)
- táncos fejlesztés – Eszter-tánc (heti 1x30 perc)

Lehetőségeinkhez mérten a szülők rendelkezésére állunk további igényeik kielégítése érdekében.

Az " Álomból valóság " óvodai pedagógiai programok - elfogadás és jóváhagyás után - *1999.09.01-vel került, bevezetésre, 2013 márciusától pedig kisebb módosításával folytatódik az óvodai pedagógiai program szellemében a nevelőmunka..*

1.2. ÓVODÁNK NEVELÉSELMÉLETE

Nevelésünkben a gyermeki személyiség tudatos alakítása, a közösségi élet feltételei közötti fejlesztését jelenti.

A fejlesztésünk célja:

- mindenki saját adottságait, lehetőségeit kifejleszteni, amely a beiskolázást, az iskolai követelmények teljesítését a gyermeki személyiség károsodása nélkül biztosítja
- optimálisan kihasználni az életkor adta fejlesztési lehetőségeket.

1.2.1. Gyermekképünk

*" Szentnek kell tartanunk a gyermek érintetlen lelkét,
amit ebbe ültetünk, minden próbát kiálljon.
Ha rosszat ültetünk bele, megmértelyezzük egész életére.,
S ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik. " ()*

Az egészséges gyermek nem tud nem fejlődni, azonban el kell fogadnunk és tiszteletben kell tartanunk, hogy a gyermekek haladási tempója egyéni, más-más ütemű, éréseinek és környezetének függvénye.

A fejlesztés számunkra azt jelenti, hogy a fejlődés egyenetlenségeit, hiányosságait pótoljuk, korrigáljuk, illetve az elért fejlődési eredményeket megerősítjük, és tudatos nevelőmunkánk által segítjük a fejlődésben való továbblépést fokról-fokra, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek

1.2.2 Szellemiségünk

A gyermekeket játékos cselekedtetés által kell megismertetni az őket körülvevő környezettel, világgal. Fontosnak tartjuk, hogy saját személyiségükről, környezetükről változatos és gazdag tapasztalatokat szerezzenek. Ezáltal bővülnek ismereteik, kitágul érdeklődésük, érzelmi életük gazdagodik, figyelmük szándékossá válik...stb.

A fejlesztésnél a gyermekek cselekvési vágyára, aktivitására építünk. A cselekvéses tapasztalatszerzés a játék motivációs bázisára épül, s folyamatosan önálló tevékenységgé alakul. A gyermekeknek érezniük kell, hogy nem hagyjuk őket magukra (a segítség azonban nem jelenti az aktivitás korlátozását).

Feladatunk, hogy a fejlesztés folyamatát, mindig a legcélszerűbb lépések egymásutánjában tervezzük meg, amely alkalmazkodik a gyermeki tapasztalatokhoz, az érdeklődéshez, a gyermekek különböző fejlődési üteméhez.

Az óvodába járó gyermekek között igen nagyok az eltérések, különbségek. Óvodánk működése, módszerei lehetővé teszik a különbségek figyelembevételét. Lényege, hogy minden gyermek megkapja azt, amire kész és amire szüksége van. Egyes problémákra a differenciált bánásmód , a prevenció, a korrekció vagy éppen a kompenzáció szakszerű alkalmazása ad orvoslást.

A fejlesztés tehát önként választott forma, melyhez nekünk pedagógusoknak kell megteremteni a körülményeket.

1.2.3 Alapelvünk

- A képességfejlesztést az óvodai élet tevékenységrendszerében kívánjuk megvalósítani, kiemelt szerepet szánva a játéknak, játékos tevékenységeknek, a munkának
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéniségét, minden gyermeket önmagához képest kívánunk fejleszteni,
- Fejlesztésünk alapja az élmény-nyújtás és az aktív részvétel mindennemű tevékenységben, mert a gyermek, amit lát, hall elfelejtődik benne, de amelynek ő is aktív részese, maradandóan rögzül benne.
- Globális nevelés, ami azt jelenti, hogy a hagyományos foglalkozási területeket komplex módon érvényesítjük a nevelő-személyiségfejlesztő munkánk során,
- Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelést erősítve tudja nevelő szerepét betölteni. Fontos, hogy az együttműködés egyenrangú, nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósuljon meg. Mindennek alapja kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.

1.3 SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEINK

1.3.1 Személyi feltételeink

Óvodánk 20 férőhelyére felvett gyermekek ellátására 4fő dolgozói létszám áll rendelkezésünkre, az alábbi megoszlás szerint:

Munkakör megnevezése	Alkalmazottak
Óvodavezető	1
Óvodapedagógus	1
Óvodai dajka	2
Összesen	4

Az óvodai nevelőmunka tartalmi megvalósítása az óvónőktől, azok személyiségétől függ.

A gyermekek fejlettségének, fejlesztésének meghatározója tehát az óvónő felkészültsége.

Az óvodában csak óvodapedagógusi oklevéllel rendelkező óvónő alkalmazható.

Óvónőinktől elvárt személyiségjegyek:

- nagyfokú empátiás készség,
- óriási türelem,
- fő nevelési módszere a pozitív példa kiemelése legyen,
- a gyermekeket mindig emberként kezelje,
- demokratikus szellemben neveljen,
- figyelemmegosztó képesség jellemezze,
- szaktudását folyamatosan fejlessze.

Nagy hangsúlyt fektetünk az önképzés, önművelés lehetőségére, melyet a folyamatosan bővülő óvodai szakkönyvek jelentenek.

Óvónőink állandó műszakban dolgoznak.

Az óvoda nyitvatartási idejében - az óvoda reggel 7.00-tól délután 18.00-ig van nyitva - óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel.

Az óvónők munkáját szakképzett dajka segíti.

A fenntartó törekszik az erkölcsi, anyagi megbecsülés lehetőségeire beosztottjaival szemben. A siker, értelmes munkacél, öröm, jó közérzet által erősíti az intézményi klíma kialakítását, fejlesztését, annak ápolását.

Fontosnak, hogy dolgozók jól érezzék magukat az óvodában, kezdeményezők és őszinték legyenek.

A fenntartó egyenrangú feleknek, partnereknek tekinti az óvoda alkalmazottait. Szakmai tudása, ismereti hiányában elfogadja az óvónők pedagógiai irányítását, rájuk bízva az óvoda szakmai működését. A fenntartó irányító, szervező, tervező munkája a szakmai működés feltételeit segíti.

Mint egy nagy család úgy dolgozik együtt ez a kis csapat, hogy az álom valóra váljon.

Nem óhajtunk senkivel versengeni, mert az óvoda működtetése nem üzlet, számunkra, hanem cél.

Bízunk benne, hogy a mi gyermekeinkből csodálatos, kiegyensúlyozott, boldog kis emberkék lesznek, akik szintén megálmodják gyermekeik békés gyermekkorát és jövőjét, melyben talán egy picitől nekünk is lesz.

1.3.2 Tárgyi feltételeink

Megnevezés	
Csoportszoba száma	1
Gyermeköltöző száma	1
Gyermekmosdó száma	1
Óvodavezetői szoba	1
Nevelői szoba	1
Óvodai dajkai öltöző	-
Tornaszoba	-
Elkülönítő	1
Orvosi szoba	-
Felnőtt mosdó	1
Felnőtt étkező	1
Főzőkonyha	-
Tálalókonyha	1

A fentiekből kitűnik, hogy a családi ház épülete, alkalmas az óvodai nevelésre. A fentiekből az is kiderül, hogy óvodánk nem rendelkezik főzőkonyhával, csak tálalóval. Mindezek ellenére biztosítjuk, hogy minden gyermek hozzájusson az egészséges táplálkozáshoz, szükséges ételmennyiség elfogyasztásához, napi 3x-i ellátásban.

Óvodánk tárgyi eszközellátottsága a szükségleteknek megfelelően folyamatosan bővül.

2. FUKCIÓK ÉS CÉLKÉPZÉS ÓVODÁNKBAN

2.1. NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS FELADATAI

Az óvoda, az óvodai élet kezdetétől tervszerűen és tudatosan fejleszti a gyermekek személyiségét az iskolaelőkészítés-re. Nem korlátozódik csupán a nagycsoportos korú gyermekekre, hanem az óvodai nevelés több éves folyamatát feltételezi. Ez jelenti az iskola-előkészítés komplex értelmezését.

Az ódának, az óvodában dolgozó pedagógusoknak meg kell becsülni az óvodáskor értékeit, szépségeit, de segíteniük is kell egyben a következő fejlődési szakasz, az iskolai tanulásra való érettség kibontakozását is.

Óvodánk azzal szolgálja a legjobban a személyiségfejlesztő és iskolára való előkészítő feladatát, hogy a 3-6-7 éves kor fejlődési sajátosságait szem előtt tartva, optimálisan kihasználja az életkor adta fejlesztési lehetőségeket.

Az ember egyik legjellemzőbb tulajdonsága, hogy előrelátó, ezért képes tevékenységét, annak eredményét előrevetíteni - tudatosan megszervezni.

Óvodai nevelésünk is, - mint emberi tevékenység, tehát céltudatos. Nevelésünknek ezért mindig van és kell, hogy legyen elérendő célja, feladata.

Az " óvoda " olyan sajátosságokkal rendelkezik, amelyet figyelembe véve elmondható, hogy semmilyen más intézmény nem tud megoldani, az óvodától átvállalni.

Ezek a sajátos funkciók a következők:

- megőrző, gondozó, azaz szociális funkció
- tervszerű nevelés, amely biztosítja a gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi, esztétikai és technikai nevelését
- iskola-előkészítő funkció, amely a gyermeki személyiség fejlesztését, iskolára való alkalmasságát biztosítja.

Az általános funkciókat saját képünkre lebontva fogalmazzuk meg **óvodai nevelésünk célját**, amely a következő:

" A 3-6-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése, amely párhuzamosan segíti az iskolára való felkészítést is egyben. "

A tudatos tervező és szervezőmunka által célunk, hogy minden gyermekünk megfeleljen az iskolai alkalmasság szempontjából a :

- szocializáció,
- értelmi és
- mentális fejlettség összetevőinek.

Ennek megvalósítása érdekében óvodai nevelésünk **feladatai** a következők:

- a gyermekek sokoldalú megismerése és azoknak a szituációknak, környezetnek, alkalmaknak és lehetőségeknek a kijelölése, amelyben jó esélye van az óvónőknek a gyermeki személyiség befolyásolására,
- megalapozni és fejleszteni azokat az alapvető szokásokat, viselkedési formákat, amelyek az iskolai közösségbe való beilleszkedés feltételei,
- fejleszteni a tanuláshoz, eredményes iskolai teljesítményhez szükséges jártasságok, készségek, képességek és akarati tulajdonságok rendszerét.

Óvodánk speciális nevelési céljai :

- a szervezet védelme, egészséges fejlődésének biztosítása, a testi képességek kibontakoztatása, a mozgáskészség fejlesztése
- erkölcsi értékek (közösségi magatartás, humanizmus, a munkához való helyes viszony kialakítása, fegyelem, igazságérzet, stb.) tudatosítása és a magatartást irányító normává való kifejtése
- az önálló ismeretszerzés kifejtése, a növekvő információs anyagban való tájékozódás képességének kialakítása, tapasztalatok szerzése a természeti és társadalmi környezetünkből
- a valóság esztétikai elsajátítása, képszerű ismeretek nyújtva sajátos módon, amely a tapasztalat gyarapításához és mélyebb megismeréséhez vezet
- érzelmi biztonság, derűs, nyugodt, szeretetteljes légkör kialakítása
- alapvető technikai műveltség megszerzése és gyakorlati megvalósítása

Az általános nevelési cél eléréséhez a nevelési fő feladatok rendszerén keresztül jutunk el. Szorosan összefüggnek, együttesen segítik a cél elérését.

Nevelésünk legfőbb feladata: gyermekeink felkészítése a társadalom életében vállalt aktív szerepre.

Feladataink:

- testi nevelés, egészséges életmód kialakítása
- értelmi nevelés, erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

- érzelmi nevelés
- művészeti nevelés
- anyanyelvi nevelés

A feladatok mindegyik területen való megvalósulása biztosítja azt, hogy az óvodáskor végére a mind testileg és a mind szellemileg ép gyermekek megfeleljenek az iskolai alkalmasság igényének.

2.1.1 Testi nevelés, egészséges életmód kialakítása

A testi egészség az ember alapvető szükséglete, a testi egészség elvesztése, mindenképpen betegséggel jár. Éppen ezért a testi nevelés az egészség megőrzésére és megszilárdítására, a szervezet edzésére, a szervezet fejlődésének - növekedés, gyarapodás és testi képességek kialakításának elősegítésére - valamint a mozgásműveltség fejlesztésére irányul.

Célja : A gyermekek testének, szervezetének működése biztosít szükségletek kielégítése, a testi egészség megvédése, a szervezetnek a sérüléstől való megvédése.

Feladataink:

- a szervezet egészséges fejlődésének biztosítása
- a motoros képességek fejlesztése
- mozgáskészség kialakítása
- gondozás
- edzés
- a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése
- vázizomzat erősítése
- a helyes testtartás kialakítása
- mozgásigény kielégítése
- egészségügyi szokásrend megszilárdítása
- egészséges óvodai környezet kialakítása
- fejlődési rendellenességek prevenciója
- az egészséges életmód szokásainak kialakítása, feltételeinek biztosítása
- egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása
- helyes napirend megszervezése
 - az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a

betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása; a környezettudatos magatartás megalapozása;

Személyiségfejlesztő hatása:

- a személyiség sokoldalú képzése
- a motoros képességek és a mozgáskészség kibontakoztatása
- a mozgásműveltség fejlesztése
- egyensúlyérzéke stabilizálódik
- ügyesedik a kéz izomzata
- fejlődik nagy és finom mozgása
- fejlődik a szem-kéz koordináció
- a testséma kialakulása
- kialakul a dinamikus sztereotípiá
- térbeli tájékozódó képessége fejlődik
- finomodnak a gyermek érzékelései, észlelései
- fejlődik gondolkodása, szabálytudata, figyelme

2.1.2 Értelmi nevelés

A gyermek tevékenységének állandóságát az állandó érdeklődési vágya tartja fenn.

Az érzelem a gyermeki érdeklődés egyik irányító, mozgató ereje, így az érzelmi állapot mindig a cselekvés megindítója. A gyermek, ami iránt érdeklődik, azt törekszik megismerni. Ezáltal indul el meg az érzékszerveken keresztül a megismerés utáni vágy.

Célja:

A gyermekek értelmi képességeinek megalapozása, fejlesztése. Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatni a gyermekeket a szimbolikus, egocentrikus gondolkodástól a szemléletes, a tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.

Feladataink:

- megismerő tevékenységek fejlesztése
- ismeretek gazdagítása és rendszerezése
- érzékszervek által, gazdag, játékos tapasztalatszerzés biztosítása

- gondolkodási műveletek fejlesztése
- beszédkésztség fejlesztése
- differenciált bánásmód biztosítása
- modellnyújtás

Személyiségfejlesztő hatása:

- fejlődik vizuális észlelése
- fejlődik a hallott auditív információk pontos észlelése
- a szem-kéz célszerű együttes mozgása
- rövid idejű vizuális-verbális memóriája
- szándékos figyelme, figyelemkoncentrációja
- alakul kifejező- és problémamegoldó készsége
- fejlődik gondolkodása

2.1.3 Érzelmi és erkölcsi nevelés

A megismerés folyamatát érzelmek kísérik, befolyásolják. Az érzelmek jelzik a gyermeket ért hatások mikéntjét, egyben további értelmi aktivitásának motiváló erejévé válnak.

A gyermek érzelmi kifejezéseinek egy részét veleszületett tulajdonságként magával hozza. Később a gyermek utánzás útján megtanulja az érzelmeit kifejezni és kezelni. Ezért is nagy a környezetében élők, az őt nevelők felelőssége.

Célja:

- a gyermek érzelmi biztonságérzetének megalapozásával, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése
- az aktív érzékenység alapozása az emberi és természeti környezet hatásaira
- az együttéléshez szükséges érzelmi készségek, jártasságok formálása, amelyek által megalapozódik a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonság.

Feladataink:

- barátságos, otthonos légkör kialakítása
- olyan helyzetek, szituációk, megteremtése, ahol mód nyílik az érzelmek kifejezésére és gyakorlására
- erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése (figyelmesség,

fegyelmezettség, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabálykövetés)

- az alá-, fölé- és mellérendeltségi viszonyok átélése, elfogadása
- bizalom kiépítése
- csoporton belüli kapcsolatok fejlesztése
- rugalmas, zökkenő mentes beszoktatás
- közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése
- a közösségi élet szokásainak kialakítása
- rugalmas napirend kialakítása

Személyiségfejlesztő hatása:

- a szokások váljanak a gyermekek igényévé
- munkavégzésben kitartóak
- felismerik munkájuk közösségi hatását
- érdeklődnek egymás iránt
- érdeklődéssel hallgatják meg egymást
- észreveszik, kinek van szüksége segítségre
- tisztelettel viselkednek a felnőttekkel
- vigyáznak munkájuk eredményeire
- nem vágnak sem az óvónő, sem egymás szavába
- szokásukká válik az igazmondás
- örül a csoport közös sikereinek
- képes egyéni érdekeit alárendelni
- képes az önálló kapcsolatteremtésre
- tisztelettudóan viselkednek
- észreveszi a rendetlenséget és azt korrigálni tudja
- szívesen tevékenykedik a csoport érdekében

2.1.4 Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv áthatja az óvodai élet minden mozzanatát, nevelésünk teljes folyamatában jelen van, annak szerves része.

Igyekszünk tudatosan ráirányítani a gyermekek figyelmét beszédünk változatos kifejezés módjára, annak szépségeire. A mindennapi kommunikációs helyzetek mellett a gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, az éneklés segíti a gyermekeknek elsajátítani anyanyelvünket.

Az anyanyelv jelrendszerét a gyermekjátékos tevékenységeken, a társas érintkezések során, utánzás alapján sajátítják el.

Célja: a gyermek beszédképességének gondozása, fejlesztése.

Feladataink:

- tiszta hangképzés
- gazdag szókészlet
- anyanyelvi kultúra megalapozása (összefüggő beszéd)
- tegyük pontosabbá, rendezzük, irányítsuk gondolkozásukat, erkölcsi ítéleteiket, esztétikai ízlésüket
- fejlesszük az összefüggő gondolat kifejezés feltételeit (helyes sorrend, térbeli rendeződés, időbeli egymásutániség)
- időviszonyok pontos meghatározása
- beszédkezdő fejlesztése, szókinccs gyarapítása
- helyzethez illő beszédfordulatok, mimika, gesztusok gyakorlása
- beszédhibák csökkentése

Személyiségfejlesztő hatása:

- elvezeti a gyermekeket a beszéddallam, az anyanyelv ritmusának megértéséhez
- anyanyelvét egész nap gyakorolja, utánozza
- szabadon fejezi ki önmagát
- közlési vágya érvényesül
- befogadó és érdeklődő, másokat is képes meghallgatni
- élményeit képes elmondani, mondatokban kifejezni
- helyesen használja a nyelvtani kifejezésmódokat
- ismeri a használt szavak tartalmát
- fejlődik figyelve, koncentrációs készsége
- gondolkodása fogalmi szintre tevődik
- szívesen beszél

2.1.5 Művészeti nevelés

Az adott természeti-társadalmi környezetben élő gyermeket nagyon sokféle hatás éri, tárgyakkal, emberekkel kerül kapcsolatba, események részesévé válik. A művészet megszeretése, már óvodás korban fontos feladat, hiszen az esztétikum már korai életkorban hat a kisgyermekre.

Célja:

A kreativitás, az alkotó gondolkozás és cselekvés kialakítása a gyermekekben. Olyan kisgyermek nevelése, akik szeretik és tisztelik a szépet, akik problémamegoldásban jeleskednek, vannak ötleteik, ki tudják fejezni

gondolataikat, érzéseiket akár verbálisan, akár valamilyen alkotás (rajzolás, festés, mintázás, stb.) keretében.

Feladataink:

- el kell érniük azt, hogy a gyermekek bátran, biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit (ismereteik, gondolataik, érzéseik kifejezésére)
- saját kezdeményezésre is ábrázoljanak
- fedezzék fel környezetükben a szépet, legyenek képesek befogadására, megőrzésére
- ítélőképesség fejlesztése
- népi hagyományok ápolása

Személyiségfejlesztő hatása:

- az önmegvalósítás, önkifejezés megvalósítását segíti
- hat a gyermekek érzelmeire
- fejlődik ítélőképességük (értékes-értéktelen)
- fejlődik az esztétikai alkotóképességük
- kialakul az esztétikus iránti igény
- a valóság alkotó és befogadó jellegű esztétikai elsajátítására képesek neveltjeink

2.2 A NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI

2.2.1 Az egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban (melyet erőteljes testi fejlődés jellemez) kiemelt jelentőségű.

Célja:

- az egészség gondozáshoz szükséges készségek alapozása
- a testi szükségletek kielégítése
- higiéniai szokások kialakítása

Feladataink:

- a gyermekek gondozása (testápolás, öltözködés, táplálkozás)
- testi szükségleteinek, mozgásigényeinek kielégítése
- egészséges környezet biztosítása

- a gyermekek testi képességeinek fejlesztése, mindennapi edzési lehetőségek az óvodában
- az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- pihenés, alvás rendszere az óvodában
- prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával (ha szükséges)

2.2.1.1 Egészséges környezeti feltételek biztosítása

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás színvonalát, hatékonyságát. Ezért a lehetőségeket figyelembe véve nagy körültekintéssel gondoskodtunk a megfelelő személyi tárgyi környezetről, amely biztosítja a gyermekek testi, lelki szükségleteinek a kielégítését.

Csoportszobáink a játék, foglalkozások, étkezések és az alvás színterei, ezért elegendő hely és kellő felszerelés kell, hogy a gyermekek rendelkezésére álljon. A mennyezet fehér, a falak világosak ez teszi otthonossá. Világos elhúzzható függönyök védik az erős napsütéstől, felmelegedéstől. Berendezési tárgyaink a gyermekek méreteihez igazodnak, könnyen tisztíthatók és könnyen mozgathatók.

A csoportszobákat természetes anyagokból készült elemekkel díszítjük (nád, fa, gyékény, kukorica, stb.). Nyitott polcrendszereink, bútoraink lehetővé teszik, hogy a nap folyamán bármikor a gyermekek rendelkezésére álljanak a különböző eszközök (agyag, festék, gyurma, termések, olló, ragasztó, stb.) az alkotásra, szabad önkifejezésre.

Hagyomány már óvodánkban, hogy minden évszakban gyűjtő utakat szervezünk, ahol különböző terméseket, leveleket, köveket, stb. szedünk a gyermekekkel, melyeket az élősarokban helyezünk el. A bodzát, hársfavirágot, szamócát, szedret stb. frissen fogyasztjuk üdítő, tea formájában, amit a gyermekekkel közösen készítünk el.

Az ülőbútorok, fektető a gyermekek nyugodt pihenésére szolgálnak. Az ágyneműk jellel vannak ellátva.

A csoportszobák folyamatos szellőztetését télen is biztosítjuk. Átlaghőmérséklet a csoportszobákban 22-24 °C, a párologtatás folyamatos

Játékaink, eszközeink és a díszleteink megválogatásánál szempont a célszerűség, az esztétikum, a könnyen tisztíthatóság. A gyermeki játék és egyéb tevékenység eszközei, a gyermekek életkorához igazodnak.

Az öltöző berendezésénél arra törekedtünk, hogy legyen elég tér, ahol a gyermekek kényelmesen öltözködhetnek, vetkőzhetnek. A zsúfoltság,

rendetlenség nyugtalanítóan hat a gyermekekre. Higiéniai szempontból fontosnak tartjuk, hogy minden gyermeknek külön ruhafogasa legyen.

A *mosdóban* elhelyezett szerelvények a gyermekek méreteihez igazodnak. Minden gyermeknek jellel ellátva külön törölközője, fésűje, fogmosó pohara és fogkefeje van, könnyen elérhető helyen. A WC-ket függöny határolja el egymástól.

A *folyosón* a szülők tájékoztatására “faliújságot” helyeztünk el, itt található a gyermekek aktuális “munkái” is.

Az *udvar* kialakítása, felszerelése sokféle tevékenységet szolgál.

Mivel nem rendelkezünk tornateremmel ezért a fokozott mozgásigény kielégítése végett, sokat tartózkodunk az udvaron, szabad levegőn. Kialakításával lehetővé tettük, hogy napos és árnyékos terület is álljon a gyermekek rendelkezésére.

Talajfelületei más-más célt szolgálnak (burkolt felület, füvesített terület, virágos kert, veteményeskert). Nagy gondot fordítunk a homokozó tisztántartására, fellazítására.

A játékok (húzó kocsik, lapát vödör, stb.), szerszámok (ásó, kapa, gereblye), mászóka, csúszda, vonat, hajó a gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét biztosítják.

2.2.1.2 A gyermekek gondozása

A helyes életritmust a folyamatossággal teremtjük meg, amelyet a napirend rugalmassága és kötetlensége jellemez. A folyamatos játéktevékenységben, azonos időpontban és intervallumban ismétlődnek az étkezések (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna), a mindennapos testnevelés a mese, a levegőzés, a séta, a kinti játék, a pihenés.

Az *étkezés* óvodai feltételeit önkiszolgálással és naposi tevékenységekkel valósítjuk meg. Fontosnak tarjuk az esztétikus terítés és kulturált étkezési szokások betartását. A megjelölt időkereten belül a gyermekek az étkezés időpontját a tízórainál és az uzsonnánál maga választja meg, valamint a déli étkezést pedig egyéni tempóban fejezheti be.

A gyermek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő *egészséges táplálkozás*, a gyermek egyéni ízlésének ismerete, formálása. Óvodánkban a naponta visszatérő közös zöldség-gyümölcs csemegézések formálják gyermekeink táplálkozási szokásait. Ugyanakkor, ezzel

a szülők figyelmét is igyekszünk ráirányítani a nyers zöldség- és gyümölcs fogyasztásának és a rágásnak fontosságára.

A *mozgás* belső igény, élmény a gyermek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végez. A gyermekek mozgásigénye egyénileg eltérő. A gyermeki mozgásigény kielégítését változatos tevékenységekkel biztosítjuk. Szervezett formái: séták, kirándulások, testnevelés foglalkozás, mindennapi testnevelés, de lehet a pihenés egyik formája is. Fontos, hogy a gyermekek minden évszakban, minél több időt töltsenek a szabadban. A jó levegő és a napfény a gyermekek edzését segíti. Az edzés folyamatában a gyermekek ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakok változásaihoz.

Az *edzésre* kiváló alkalmat nyújt továbbá a rendszeres heti vízhez szoktatás, úszásoktatás, valamint a lábtornával egybekötött tartásjavító tornánk is. Télen a szánkózás, csúszkálás, hógolyózás adta lehetőségeket használjuk ki az edzettség megteremtéséhez.

A *testápolás* szolgálja a gyermekek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását. Az önkiszolgáláshoz szükséges készségek elsajátítását a gyermekekkel való meghitt kapcsolatunk segíti. Testápolás közben a gyermekek utánzási hajlama lerövidíti a szokásos tanulás folyamatát (mosakodás, kéztörölés, fogmosás, fésülködés, WC használat). Mindezért fontosnak tartjuk az állandó segítőkész jelenlétet, valamint a példamutatást a gyermekeknek.

Az *öltözködés* a test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben. Gyakorlásával megalapozzuk a gyermeki önállóság kialakítását, formáljuk öltözködésben ízlésüket.

A gyermekek ruházata a sokféle tevékenység gyakorlásához igazodó, kényelmes, könnyen fel és levethető legyen.

Egészségügyi szempontból szükséges a gyermekeknek a benti cserecipő. A jó cipő nem csak erősíti, védi a lábat, hanem megakadályozza a lúdtalp kialakulását is, ami ma már népbetegségnek számít.

A *pihenés, az alvás* az óvodás gyermek egyéni alvásigényének biztosítását szolgálja. A nyugodt pihenés, alvás légkörének megteremtése minden óvodai dolgozónk feladata.

Sötétítéssel akadályozzuk meg az erős fény beszűrődését. Alvás előtt csendes beszéddel, énekkel, rövid mesével hangoljuk a gyermekeket a pihenésre. A nehezen alvó, vagy nyugtalan gyermekeket simogatással segítjük hozzá a pihenéshez, (azonban nem kényszerítjük őket alvásra). Az ébredés folyamatos,

az egyéni alvásigénytől függ.

1.2.1.3 Kisebb rendellenességek megelőzése és korrekciója

Lábstatikai rendellenességek már óvodás korban előfordulhatnak, ezért fontosnak tartjuk a megelőzését (megfelelő cipő használattal), mezítláb járással valamint a lábtornával, amit egy éve alkalmazunk óvodánkban.

A gerincoszlop túlterhelése tartáshibát eredményez. Kialakulása az óvodáskor végére tehető, ezért fontos szempont a megelőzés. A testnevelés foglalkozásokba és mindennapos testnevelés foglalkozások alkalmába, lábtornával összevont tartásjavító feladatok iktatunk be. Ezek segítik a helyes (3 ütemű) légzés elsajátítását, valamint a helyes testtartás reflexé válását.

A *fertőző betegségek* kialakulása ellen rendszeres szellőztetéssel, fokozott tisztálkodással, megfelelő öltözködéssel, edzéssel, stb. védekezünk.

A napközben megbetegedett gyermekek szüleit értesítjük, ha szükséges gondoskodunk a megfelelő orvosi ellátásról.

Gyermekeink egészségi állapotát rendszeresen ellenőrzi, figyelemmel kíséri óvodánk gyermekorvosa.

A *beszédhibák megelőzésére* modellt nyújtunk a gyermekeknek kommunikációs és anyanyelvi kulturáltsággal, valamint a nyelvtanilag helyes beszéddel. A beszédfejlesztést segítjük anyanyelvi nevelésünk feladatának megvalósításával. Szükség esetén logopédushoz, pszichológushoz irányítjuk a gyermekeket.

Feladataink:

- modell nyújtás
- az óvónő és a gyermekek szeretetteljes, meleg kapcsolata
- közvetlen kapcsolattartás a családdal
- a balesetek megelőzése
- a szokásrend kialakítása
- a mozgásigény és az edzés kielégítése
- környezeti feltételek biztosítása
- szükségletek kielégítése

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- szokásukká válik a rendszeres, gondos tisztálkodás
- önállóak : - a mosakodás terén
- körömkefe használatánál

- törülközésben

- ruha feltűrésében
- gombolásban, lehajtásban
- WC használatkor (vigyáznak rendjére)
- fogmosáskor
- fogápoló szerek tisztántartásában
- fésülködésben
- zsebkendőhasználatkor

- szilárd szokássá válik az étkezés közbeni kulturált magatartás
- önállóak: - a megfelelő mennyiségű étel kiszedésében
 - az evőeszközök helyes használatában
- helyes természetes testtartással ülnek
- önállóak: - megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek
- ruhájukat, ágyneműjüket rakják össze, tartásukban
- ha fáznak vagy melegük van segítsenek magukon
- törölgék le a cipőjüket (épületbe lépés előtt)
- csendesen csukják az ajtókat
 - önállóak: - cipőkötésben, cipőfűzésben
 - gombolásban
 - terítésben
 - szalvétahajtogatásban
 - a kulturált étkezés szokásainak megtartásában (csukott szájjal eszünk, ügyelünk az asztal rendjére
 - a rendetlenség megszüntetésében
 - a környezet tisztántartásában

2.2.2 A szocializáció biztosítása

Célja:

- az együttéléshez szükséges készségek, járatosságok formálása, amely által a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságjegyek megalapozódnak
- “kiegyensúlyozott, boldog gyermek-állapot” létrehozása

Feladataink:

- barátságos légkör, otthonos, szeretetteljes életkörülmények biztosítása
- óvónő- gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat erősítése
- a gyermekek társas szükségleteinek kielégítése

- a beszoktatás rendszerének megszervezése
- a közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése
- a közösségi élet szokásai és a közösségi magatartás kialakítása
- sajátos törődést igénylő gyermekek nevelése

Beszoktatás

Az óvodakezdés első benyomásai meghatározzák a gyermeknek és a szülőnek egyaránt az óvodához való viszonyát és a létrajövő kapcsolat minőségét. Célunk, hogy a gyermek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzon olyan biztonságérzetet, amely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását.

Nálunk bevált módszer az anyás beszoktatás, (nem azonnal szakad meg kapcsolat, folyamatos az elválás) a gyermek igényei döntik el mikor hagyható egyedül, szülő nélkül az óvodában . Fontosnak tartjuk a beszoktatásnál a fokozatosságot, mindig egy kicsit több időt töltenek a gyermekek az óvodában, mint előző nap (fokozatosan ismeri meg az óvodai “napirendet”, óvodai életet). A beszoktatás meg is szakítható, ha a gyermek erősen tiltakozik az óvodai élettől,(ilyenkor a család egy újabb időpontban, a gyermek érettségétől függően próbálkozik a beszoktatással).

Új gyermek érkezése előtt igyekszünk a csoportban lévő gyermekeket az új társ elfogadására hangolni. Fontos, hogy nyílt odafordulással segítsük az újonnan érkező gyermekeket.

Ismerkedő játékdélutánokat szervezünk a régi és új szülők, gyermekek számára. Fontosnak tartjuk az oldott légkör megteremtését, ahol a beszélgetések, együttjátások során az új szülők pozitív benyomásokat kapnak az óvodáról.

Az óvodás szoktatás kezdeti időszakában egész nap a csoportban tartózkodunk. Szeretetteljes magatartással, az egyes szülőkhöz, gyermekekhez való odafordulással segítjük az “átállás” nehéz folyamatát. Az érzelmi kötődés mielőbbi létrejöttéhez alkalmazzuk a megerősítés, a dicséret személyre szóló formáit. Ez a régebben járó gyermekekre is ösztönzően hat, az új társukkal való törődést utánzással ők is gyakorolják.

Programunk a beszoktatási időszakot tekinti a családdal való együttnevelés kiindulópontjának.

Óvónő-gyermek kapcsolat

A gyermek a közös élmények hatására valamit megérez a közösség ősi összetartó erejéből. Ha “ölelő” szeretetünk átsegíti a gyermeket a

kapcsolatfelvétel nehézségein és mindezt melegséggel teli élmények, társaktól kapott elfogadó jelzések erősítik, a gyermekben létrejön az a biztonságérzet, ami további szocializálódásának alapja.

A gyermek ebben az életkorban érzelmi fogékonysága által nem a verbális elemekre, hanem a metakommunikációra érzékenyebb. Ha a tekintet, a gesztus, a mimika, a testtartás, térköztávolság összhangban áll a szóbeli közléssel, a gyermekben felébreszti a kipróbálás, az utánzás vágyát, a felnőtt viselkedése minta lesz számára.

Fontos, hogy az óvónő legyen mindig a gyermekek közösségi irányítója, aki maga is benne él a gyermekek közösségében. Az irányítást mindig a kezünkben tartjuk, csak így biztosíthatjuk, hogy a gyermekek a kívánt irányba fejlődnek. Látnunk kell, hogy milyen útmutatásra, serkentésre, milyen tevékenységre van szüksége a csoportnak, s benne az egyes gyermekeknek. Fejlesztjük a gyermekek önállóságát, aktivitását, hogy tevékenyen részt tudjanak venni a csoportjuk életében.

A gyermekekkel való bánásmódunk minden szubjektivitástól mentes, igazságos. Követeléseinkben figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségét igyekezetét. Minden egyes gyermekkel személyes kapcsolatot igyekszünk kialakítani. Az éntudatuk megerősítése végett oda kell figyelniük, fejleszteniük kell a passzívabb, semmivel sem feltűnő gyermekek személyiségét is (felfedezni bennük a pozitív vonást).

Gyermek-gyermek kapcsolat

A családban szerzett tapasztalatok segítik vagy gátolják a gyermek kapcsolatteremtő képességét. Abban, hogy a gyermekközösségben hogyan alakul az egyes gyermekek élete, nagy szerepünk van nekünk óvodapedagógusoknak. Az óvodai dolgozók kapcsolata is személyes példa a gyermekek számára.

Az óvodába való beilleszkedés után a gyermek a társak felé fordul, ismeretséget köt. A kapcsolat eleinte a játékeszközök közös birtoklása utáni vágy, vagy az elkészített munka öröme miatt jön létre. Később azonban már az egymáshoz való érzelmi beállítódás dominál. Gyermek-gyermek kapcsolatban az utánzás lehet kölcsönös vagy egyirányú. Ha az utánzás kölcsönös, akkor a gyermekek megnyilvánulásaikban egymást tükrözik.

Segítjük, támogatjuk az egymáshoz közeledő gyermekek együttes tevékenységét, játékát, az együttműködés újabb és újabb lehetőségeire hívjuk fel figyelmüket (együttes örömök, élmények).Arra törekszünk, hogy minden

gyermek érezze jól magát az óvodában ,mert ennek alapján könnyebben építhetők ki más gyermekekkel való kapcsolataik is. Igazi együttműködés jöhet létre köztük, ahol az udvariassági formákat egymással szemben is alkalmazzák. Támogatjuk az egymás közötti beszélgetéseket, mert tudjuk, hogy ez az erősödő kapcsolatok jele (barátságok szövődése). A gyermekek egymás közötti konfliktusaiban arra törekszünk, hogy az elkerülhetetlen ellentétek megelégedéssel oldódjanak meg (okot tisztázzuk).

Óvodai ünnepnapok

Az ünnepek jelentős események az óvoda életében. A közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítik a közösséghez való tartozás érzését, megerősítik a hagyományokat és közel hozzák a tágabb és szűkebb környezet eseményeit a gyermekekhez.

Az ünnepet előkészület előzi meg, melyben a gyermekek tevékenyen vesznek részt.

Az ünnepek, ünnepélyek hatásukat, csak a szülők támogatásával érhetik el.

Az ünnepi készülődésbe az érzelemfokozó hangulati elemeket helyezzük előtérbe (pl. egy gyertya-, csengő készítése, ami majd az ünnepen meggyullad vagy megszólal), az ünnepnap a gyermeknek a kiteljesedést adja.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- megalapozódnak azok a készségek, amelyek további fejlesztésének feltételei
- alakul szociális beleérző képessége
- kapcsolatteremtésben kezdeményezővé válik
- elsajátítja a társas együttélés viselkedés normáit
- formálódik segítő és tolerancia készsége
- szokások a gyermekek igényévé válnak
- ismerik munkájuk közösségi hatását
- egyénileg képesek örömet szerezni (társaiknak, szüleiknek)
- érdeklődnek egymás iránt
- tisztelettel viselkednek a felnőttekkel szemben
- nem vágnak egymás szavába, meghallgatják egymást
- igazmondóak

2.3 ÓVODÁNK CSOPORTSZERKEZETE

Egy csoporttal működő óvodánkban a csoportszerkezet kialakítása adott, vegyes életkorú csoportot működtetünk.

A kisebb létszám, a fejlődés különböző szintjén levő gyermekek egymásra

hatása, a szocializálódás és érés szempontjából is előnyös. A vegyes életkorú csoportban a szociális tanulásra gazdagabb lehetőség van, mint az egykorúak csoportjában. Eredményesebben végezheti az óvónő a fejlettség szerinti beiskolázást azzal is, hogy a gyermek nem kényszerül csoportjának megismétlésére.

2.4 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben.

Napirendünk igazodik a nevelőmunka feladataihoz, figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket, folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Igyekeztünk a tevékenységek közötti belső arányok megfelelő kialakítására törekedni (a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, elvégezhessek).

Az óvoda napirendjének általános időkeretei 11 órás nyitva tartás esetén :

- játék, szabadidős tevékenység 7 óra
- étkezés, pihenés 2,5 óra
- öltözködés, tisztálkodás 1, óra
- komplex tevékenységek 30 perc

(Kialakításában szem előtt tartjuk a gyermekek biológiai és társas szükségleteit.)

Nyári időszakra június 1-től augusztus 31-ig tartalmaz, fejlesztő, mégis a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó nevelési tervet állítunk össze. A tartalmi gazdagítás kiteljesíti a felszabadult játék személyiségfejlesztő hatását (pl. homokozóba vizesárok építése). Az év közben bevett szokások, szabályok megtartása mellett lehetőséget adunk arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezhessék a gyermekek, kötetlenebb formában változatos tevékenységek mellett.

A heti rend nem napszakokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy téma köré csoportosítva dolgozza fel a tapasztalatokat, ismereteket . Úgy gondoljuk egy-egy ismeret feldolgozásához többoldalú megközelítésre van szükség, amelyeknek időtartama a gyermekek igényeitől, képességeitől függ.

Kivételt jelent a testnevelés.

3. ÓVODAI ÉLETÜNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI

3.1 JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul kell kielégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenységgé.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Célja:

A játék célja maga a játék. Örömet okoz maga a cselekvés, manipuláció, elképzelés. A gyermek játék közben ismerkedik a világgal, tapasztalatokat szerez.

Feladataink:

- a játék objektív feltételeinek megteremtése
- megfelelő harmonikus csoportlétkör biztosítása
- megfelelő hely biztosítása a különböző játéktevékenységekhez
- játékidő biztosítása egész nap
- sokoldalú fejlődést biztosító eszközök beszerzése
- a tapasztalatszerzés célirányos segítése
- az élmények meghatározó szerepe

A játék eszközei:

A játékhoz egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Ezért a játékok legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, segítsék elő a sokoldalú fejlődést. Fontos, hogy fantáziálásra, gondolkodásra és problémamegoldásra serkentsenek.

A mai játékeszközöket igyekszünk harmonikusan kiegészíteni a természetes

anyagokból készültekkel.

A játékok fajtái:

- *Mozgásos vagy gyakorló játék*

Motívuma a mozgásöröm, az ügyesség átélése. Kiindulópontja a véletlen mozgásból, tevékenységből fakadó siker, ami újra és újra ismétlésre készíti a gyermekeket. Lényege tehát valamilyen egyszerű tevékenység ismételtetése, ami örömet okoz. A sokszori ismétlés és gyakorlás a különböző funkciók, viselkedési formák fejlődését eredményezi.

- *Szimbolikus játékok*

A gyermekek magukra vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait. Begyakorolják, hogy hogyan kell viselkedni a különböző társadalmi szerepekben (intuitív gondolkodás szintjén). A gyermekek szimbolikus játéka ismereteiket, tapasztalataikat, elképzeléseiket és ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi.

- *Építő játék*

A tárgyak rakosgatásából, minőségi változásként jelenik meg. Gyakran bonyolult építményeket hoznak létre, azonban ezeket még nem képesek megismételni, ezek a valósághoz vagy a modellhez még nem hasonlítanak.

- *Konstruktív játék*

A mozgáskoordináció, az értelmi fejlettség és a képzelet magasabb szintjét feltételezi. Kombinálással szerkesztéssel játékszereket tudnak alkotni.

- *Szabályjáték*

Jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik le. A szabályok határozzák meg a játéktevékenység megkezdésének módját, menetét, befejezését . A gyermekeknek meg kell tanulniuk a helyes magatartás alapvető formáit, akár nyertek, akár veszítettek.

Az elvárásokhoz való igazodás megfelelő értelmi fejlettséget, mozgáskoordinációt igényel.

- *Dramatizálás-bábozás*

Vágyteljesítés, feszültségoldás a motívuma.

Az esztétikai élmény éppen olyan forrása lehet, mint bármely más élethelyzet, vagy gyermeki tapasztalat, elképzelés.

- *Barkácsolás-kézimunka*

Jó, ha a játék igényéből fakad (eszközt készít játékához, olyan eszközöket, kiegészítő kellékeket, amelyekre a játék további menetében

szükségük van). Sétáink során olyan “anyagokat” gyűjtünk, amit önállóan meg tudnak munkálni. Fontos a szerszámok megfelelő használatának és a technikai megoldásoknak biztonságos elsajátítása.

- *Népi játékok*

A játék tartalma kiegészül a programunkban a népi játékokkal. A régen feledésbe merült, vagy éppen a mai generációk számára ismeretlen játékok, népszokások, hagyományörző tevékenységek, játékeszközök készítése felelevenítésre kerülnek. Ezzel színesedik, gazdagodik a gyermekek élete, bővül a nevelés eszköztára. (pl. énekes-táncos játékok, mozgásos és küzdő játékok, népszokásörző dramatikus játékok, népi játékszer készítések, stb.)

Személyiségfejlesztő hatása

- teljes személyiség fejlődésére hat
- értelmi képességek fejlődnek
- az érzékszervek működése pontosabbá válik
- fejlődik az észlelés, megfigyelőképesség
- fejlődik az önkéntes és szándékos figyelem
- az emlékezet és felidézés pontosabbá válik
- fejlődik a képzelet működése, a gondolkodás
- alakul a gyermekek intellektuális tevékenysége
- fejlődik:
 - alkotó képzelete
 - szellemi aktivitása
 - beszédkészsége (szókincse gazdagodik, értelmi képessége)
 - problémaérzékenysége
 - helyzetfelismerő képessége
 - mozgáskészsége
 - térérzékelése / globálissá válik
 - nagymozgása / pontosodik
 - szenzomotoros ügyessége / finomodik
- megkönnyíti a szocializáció útját

Feladataink:

- a játék feltételrendszerének megteremtése / hely, idő, eszköz, élmény
- a felnőtt állandó jelenléte (nem irányító, hanem mintaadó, társ, segítő)
- közös élményszerzési lehetőségek megteremtése
- hagyományok ápolása
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- a játék fejlesztő hatásának tudatosítása a szülőknél

3.2 VERS, MESE

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolóok, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményt nyújtanak..

Célja:

- az irodalom megszerettetése, az olvasóvá nevelés alapjainak lerakása (váljon aktív befogadóvá)
- esztétikai élmény nyújtásával a szép szeretetére és megértésére nevelés (jellem- és ízlésformáló szerepe)
- érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd készségének kialakítása

Feladataink:

- változatos irodalmi élmények nyújtásával a vágy felébresztése a könyv, a versek, mesék iránt
- az élmény létrejöttének körülményeit megteremti
- teret és időt adni az elmélyülésre
- esztétikai élmény nyújtás
- beszédkedv felkeltése
- szókinccs gyarapítása
- folyamatos beszédre nevelés
- beszédhibák csökkentése
- jellem és ízlésformálás
- erkölcsi érzelmek erősítése
- a gyermekek látókörének szélesítése
- értelmi képességeik (különösen az emlékezet, képzelet) fejlesztése
- a mese és valóság megkülönböztető képességének erősítése
- önismeretre, emberismeretre nevelés

Az irodalmi anyag tartalma:

A mese-vers emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet és segíti a világ megismerését. Fontosnak tartjuk ezért, hogy csak nyelvileg tiszta és értékes mesét, verset halljanak gyermekeink. A versek, mesék, mondókák anyagát nagyrészt a népköltészet tárházából merítettük.

Ezáltal a gyermekek érzelmein át beépülnek ízlésvilágába, megalapozzák

“kulturális anyanyelvét”.

A népi mondókák, népmesék az anyanyelv sajátos dallamát, hangzásvilágát közvetítik.

A *népi mondókák* nagy része mozgással is játszható (altatók, ölbe vevők, höcöggetők, stb.). Az ismétlődő mozdulatok által lelassított szavak a szép és pontos kiejtésre serkentenek és az örömteli játékban a sokszori ismétlés sem fárasztó. Az új szavak a szókincset bővítik. A mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik.

A “szabad részvétel” kizárja a szorongást, fokozza a gyermekek biztonságérzetét (előbb megfigyelheti mi történik).

Nagy segítséget nyújtanak a népi mondókák a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez, térérzékeléshez, a ritmusérzék alakításához. Fontos szerepük van az érzelmi kötődés megszilárdításában. A nap bármely szakában sor kerülhet a mondókázásra (kiszámoló, hintáztató, tapsoltató, lovagoltató, stb.).

A gyermekeknek a *mesehallgatás* lelki szükséglet, ezért lehetőséget biztosítunk minden nap a mesehallgatásra. A mese a valóság és a vágyak közötti szivárványhíd, amelyet az élőbeszéd fordulataiból építünk fel. Konkrét és érzéki, mégis térben és időben kitágított (ezért kezdődik mindig így: “hol volt, hol nem volt...”).

Az igaz mese válaszokat ad a lét alapkérdéseire (az adott szót meg kell tartani, a vándorlót be kell fogadni, az éhezőt meg kell vendégelni). A küzdelmet mindig szemtől-szembe vívják (aljasul csak a boszorkány támad – pórul is jár). A természet emberarcú, a Nap, a Hold, csillagok, stb. beszédesek, varázserejűek. A mese tehát reális gondolatokat is közöl a gyermekekkel. Közli, hogy a világban jelen van a jó és a rossz is.

Népmesék lehetnek: állatmesék, novellamesék, tündérmesék.

Irodalmi nevelésünkben nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, a jeles napokhoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, közmondásoknak és dramatikus népszokásoknak.

A népköltészetten túl klasszikusaink, a *mai magyar költőink, gyermekek számára írt versei, elbeszélései* is helyet kapnak az irodalmi anyagban. Főleg a gyermekek által kedvelt ritmikus, szójátékos, gyermekekről, állatokról szóló költői képet tartalmazó és humoros versek közül válogatunk. Fontos az anyagválogatásban az egyensúly megteremtése.

Gyakorlati megvalósítása

A versek, mesék ismétlése dramatizálással, bábozással történhet. A kicsiknél még inkább a paraván nélküli, az óvónő játékát közvetlenül érzékelhető módon, nagyoknál már többféle módon, akár önálló kezdeményezésből is történhet.

A báb megelevenedése a játékban a csodás elem, amely a gyermekeket elvezeti a sajátos gondolkodásnak megfelelő jelképes világba, ahol fantáziájának csapongását nem korlátozzák a valóság határai. A valóságot vágyaihoz, érdeklődéséhez asszimilálja.

A beleélés, az életre keltett bábbal való azonosulás elősegíti a gyermekekben felgyülemlett feszültségek oldását, az elrejtőzést, az agresszió levezetését.

A báb szóra készlet, általa a visszahúzó, csendes gyermekek is megnyilvánulnak.

A kicsik (3-4 éves) számára állandó rendelkezésre állnak a lapozgatni, nézegetni való szép képeskönyvek. Az irodalmi anyag megválasztásánál arra törekszünk, hogy a témák róluk, az otthonról, a játékról, az óvodáról, az élet mindennapi eseményeiről szóljanak (átélhető élményekből fakadnak). Olyan meséket válogatunk, amelyekben a csodás elemek számukra is egyértelműen meseszerűek, ahol az ismétlődések, hangutánzás, a könnyen követhető láncszerkezet vagy halmozás van jelen.

A versekkel való ismerkedés a kicsiknél zömmel népi mondóka. A vers játék a nyelvvel, mondani kell és nem tanítani.

A nagyobbaknak (5-6 évesek) több tapasztalatuk, ismeretük van, ezért figyelmük tartósabb, a hosszabb, bonyolultabb meséket is követni tudják. A téma már nem csak a legszűkebb környezetről, hanem a tágabb világ, emberi és természeti jelenségeiről szólnak. Kedvenc meséiket többször ismétljük. Megjelennek a hosszabb, verses mesék, folytatásos meseregények.

A báb először az óvónő kezén jelenik meg, s az ösztönző élmény hatására kap később a gyermek is kedvet a játékhoz, s ezután jelentkezik az óvónő és a gyermek közös bábtevékenysége. A báb célszerűhasználatának elsajátítása után bármikor alkalmunk nyílik a gyermekeknek a bábjáról levenni és egyéni cselekvő, újratereztető tevékenységet folytatni. Lehetőséget biztosítunk a bábok elkészítéséhez is (ezáltal is életre kelt meséket, jeleneteket rögtönöz).

Az irodalmi foglalkozásokat kötött formában szervezzük. Építünk a gyermekek által kialakított spontán helyzetekre, de kezdeményezzük magunk is.

A foglalkozásokat átgondolt anyagválogatás, az irodalmi anyag tudatos időrendi ütemezése előzi meg.

Folyamatosan figyeljük a csoport igényeit, szóbeli és rejtett közléseit, az irodalom iránti érdeklődését és a közvetlen felkészüléskor ebből indulunk ki.

Óvodánk csoportszerkezeti formájából adódóan még nagyobb odafigyelést igényel a különböző életkorú gyermekek megfelelő élményben való részesítése.

Fontosnak tartjuk, hogy egyik korosztály sem szenvedjen hátrányt az anyagválasztás mikéntjéből. Az egyensúly megteremtésére törekszünk. A gyermekek már jól ismerik a mesehallgatás szokásait, s a mesetarisznya láttán elindulnak a mesesarokba. A nagyobbak is élvezik a kicsiknek szóló meséket, de előfordul, hogy a kisebbek érdeklődését is lekötik a hosszabb lélegzetvételű elbeszélések.

Mindehhez biztosítanunk kell a nyugodt, szeretetteljes légkört (a befogadást nem zavarhatják külső elterelő ingerek).

A rendszeresen visszatérő hangulatkeltő elemek és a gyermeki várakozást kielégítő irodalmi élmények hatására a gyermekeknek önként vállalt, mindennapos igényévé válik a mese és a vershallgatás.

Feladataink:

- biztonságot adó szeretetteljes légkör megteremtése, ahol a gyermekek bátran kezdeményezhetnek
- rendszeres lehetőségnyújtás az élmények visszaadására
- inger gazdag környezet biztosítása (élmények átéléséhez)
- differenciált bánásmód alkalmazása
- felkelteni a gyermekek érdeklődését az irodalmi alkotások iránt
- neveljük a gyermekeket a könyvek szeretetére, hogy később olvasni szerető felnőtté válhassanak
- a néphagyományból merítve meséljünk régi történeteket, szokásokat, találós kérdéseket
- látogassuk meg a gyermekkönyvtárat

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- önként és szívesen hallhassák a mesét, elbeszélést, verseket
- maguk is kezdeményezzék a mesélést, verselést
- játékidőben kezdeményezzenek a mesékkal, versekkel bábozást, dramatizálják őket
- szóban legyenek képesek kifejezni véleményüket, rokonszenvüket vagy ellenszenvüket
- legyenek képesek rövidebb meséket vagy mese egy-egy részletét önállóan elmondani, erkölcsi ítéleteket megfogalmazni
- éljen bennük annak felismerése, hogy a könyvek érdekes és hasznos olvasmányok forrásai
- gondosan bánjanak a könyvekkel

- figyelmesen tudja végighallgatni óvónőjét és társait
- alkalmazza a kapcsolatteremtés elemi szabályait
- a nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzze mondatait
- legyen képes a hallottak vizuális megjelenítésére

3.3 ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, TÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A gyermek első nevelője a szülői ház. Az énekelgetés, a személyes kapcsolat, az énekes játék jobb módszer a gyermek zenei érdeklődésének elindítására, mint a gépzene. A fejlesztésnél figyelembe vesszük a családból, bölcsődéből érkező gyermekek zenei élményeit és képességeit egyaránt. Mindezek ismeretében tervezzük a zenei képességek fejlesztését.

Célja:

Felkelteni a gyermekek zenei érdeklődését, formálni zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Feladataink:

- az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép tiszta éneklésre való szoktatás
- a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése
- játékos zenei alkotókedvük ösztönzése
- az esztétikai, zenei ízlés és mozgáskultúra formálása
- zenehallgatásra nevelés
- élményhez juttatni a gyermekeket

Zenei nevelés tartalma

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi a gyermekeket a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. Mivel a gyermekek mindenre egyforma érdeklődéssel tekintenek, minden iránt fogékonyak, ízlésüket az óvónő befolyásolja. Ezért csak művészi értékű anyagból építkezünk, ami a gyermekeknek élményt és örömet szerez. Legfontosabb feladatunk a megelőzés a zenei méreg ellen (sanzonok, slágerek).

Zenei tevékenységek fajtái:

- befogadás / élvezi, élményei közé elraktározza
(ebből fakad az éneklési kedv, a ritmikus mozgás, dúdolás)
- újraalkotás / ismert dalok újra éneklése, ismétlése
- zenei alkotás / spontán dúdolgatások
/ szándékos dallamkitalálások

Programunk zenei anyagát hangsúlyosan alkotják:

- népi mondókák
- pentaton karakterű népi dalos játékok
- zenehallgatás dallamanyaga
- énekes népszokások

Mondókák és dalanyag kiválasztásánál alkalmazott szempontok:

- hangkészlet
- zenei nehézségi rend
- szöveg tartalma
- csoport összetétele, zenei képessége
- játék, mozgás, térforma
- alkalmi dalok
- gyermekdalok és mūdalog aránya / 90-10%, 70-30% /

A mondókákat és az énekes játékokat a magyar gyermekjáték-hagyomány anyagából merítjük. Felhasználunk még művészi értékű, a magyar népzenei sajátosságokra épülő komponált gyermekdalokat is.

A mondókák zenei értéke a gyermekdaléval egyenlő és óvodai szerepük is jelentős. A folyamatos lüktetés elősegíti a beszéd fejlődését, a szép kiejtést és a jól hangsúlyozott folyamatos beszéd technikájának elsajátítását. Egyik részük

két személyes játék, másik része játék a hangokkal, legtöbbje kiolvasó.

A magyar gyermekdalok, énekes játékok dalanyagunk legnagyobb részét alkotják.

Az énekes játékok sokkesetben a felnőttek ritmusaiból, népszokásaiból ellesett motívumok, így a történelmi, társadalmi változások töredékben megmaradt hordozói.

Témájuk a természettel, állatokkal, növényekkel kapcsolatosak.

3-6 éves gyermekek életkori sajátosságából adódóan nagy a mozgásigénye. A dalos játékok kibontakoztatásával a legkönnyebb ezt kielégíteni.

Az éneklés legtöbbször játékhelyzetben, mozgás és ének egységében történik (szerep átélése, az érzelmek, gondolatok egész testtel való kifejezése).

A zenei nevelés alapja az énekes játék, mert általa nemcsak a zenei készségek fejlődnek, hanem a gyermek teljes személyisége is.

A játék szabad, önként vállalt tevékenység. A játéknak sorrendje, folyamata, szabályai vannak (játék örömeért szívesen vállalják). A játék keltette érzelmi állapotot hosszabb ideig kell fenntartani, hogy a fokozódó feszültséget élvezze, és azt érezze a végén, hogy jólesett a játék, befejezett valamit.

A jó játék alapja, hogy mi is szeressünk játszani, vállaljunk szerepet, legyünk oldottak, vidámak.

Műzenei gyermekdalokat többségében az ünnepekre készülve tanítunk a gyermekeknek. Fontos, hogy a válogatás során csak olyan kerüljön felhasználásra, amelynek szövege, dallama egyszerű.

Más népek gyermekdalaiból kitűnő szövegfordítású, humoros, játékos szövegek alkalmasak arra, hogy előénekeljünk belőlük a gyermekeknek.

A zenehallgatással a gyermek figyelmét a dal, az ének, a hangszerjáték szépségével kötjük le. Célunk, felkelteni a gyermekek érdeklődését a meghallgatott zene iránt és óvodásainkat a zene türelmes, figyelmes hallgatására, élvezetére szoktassuk.

A zenei ízlésformálás itt is az értékes, jó zene megkeresésében rejlik.

A kisgyermek érdeklődését leginkább a szöveges, egyszólamú dalok kötik le (a tréfás, sokszakaszos népdalok, lassú lírai népdalok egyaránt alkalmasak előéneklésre).

A kiválasztott dalnál nincsenek hangterjedelmi, ritmikai, szövegterjedelmi kötöttségek.

Fontos, hogy a kiválasztott dal illeszkedjék az évszakhoz, a zenei célkitűzéshez, az aznapi zenei hangulathoz.

Nagy hatást gyakorol gyermekeinkre, ha pl. egy mesét énekelve adunk elő.

Az énekes népszokások közül azok fordulnak elő óvodánkban, amelyek

megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak, kapcsolódnak az évszakok változásaihoz, az évente visszatérő naptári ünnepekhez.

Nem a szereplés, hanem a játék öröme, egyedi íze az, ami indokolja ezeknek a népszokásoknak az éltetését.

Ilyenek pl.:

- Lucázás
- Pásztorjáték
- Farsang
- Komatálazás
- Pünkösödölés
- Lakodalmás

Néptáncot óvodánkban a gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák adják (kényszer nélkül fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását).

A *zenei képességek* fejlesztésének óvodai feladata, hogy a gyermekeket játékkal és játékos módszerekkel úgy fejlessze, hogy az iskolai neveléshez alapot adjon. A hangsúly az értelmi nevelésen van, a zene iránti fogékonyságon, érdeklődésen. Az óvodába a zenei képességek fejlesztése az éneklési, ritmikai, hallási és zenehallgatási készség területére vonatkozik.

Gyakorlati megvalósítása

A zenei nevelés lehetőségét az egész nap folyamán igyekszünk kihasználni. A jó zenei légkör nem korlátozódik a kötetlen tervezett foglalkozásra, hanem átszövi az, az egész napunkat. Ha a gyermekek kezdenek énekelgetni, mi is bekapcsolódunk, vagy éppen mi dúdolgatunk csendben, énekelünk a hangulatkeltés, a gyermekek érzelmi állapotának megtartása vagy éppen megváltoztatása céljából (esős, bús napokon furulyázunk, énekelünk valami vidám dalt). Alkalmazzuk még aktív pihenésre, alvás utáni felfrissülésre, stb.

Különböző életkorú gyermekek nevelése, - mint már említettük - sok szempontból előnnyel jár, ugyanakkor még nagyobb felelősséget ró ránk a különböző korú gyermekek harmonikus fejlesztése szempontjából.

A zenei foglalkozásokat kötött formában szervezzük, melynek időtartama kisebb gyermekeknél maximum 15, nagyobb gyermekeknél maximum 30 perc.

Bízunk a gyermekek jó kapcsolatában és egymásra ható nevelő erejében.

Sok mondókát tanítunk és inkább kis hangterjedelmű dalokat, de azt a nagyok tisztán, úgy, hogy önállóan is tudják. A játékformák egyszerűek, vagy olyan

anya-gyermek páros játékok, amelyeket a nagyobbak a kisebbekkel játszhatnak. A körjátékoknál a legtöbb kicsi kiáll, ha mégsem mert szívesen játszik tovább, hagyjuk had örüljön a nagyobbakkal.

Egyidejűleg különböző szintű feladatokat adunk a gyermekeknek zenei képességeiknek megfelelően, (kicsik egyenletesen tapsolnak, míg a nagyok egy nehezebb dalt énekelnek). A legtermészetesebb mód, ha a különböző korú gyermekek egyéni érdeklődésük, fejlettségük alapján vesznek részt a foglalkozás legfontosabb részét alkotó énekes játékokban, zenei képességfejlesztésben.

Külön figyelmet fordítunk az iskolába menő gyermekek egyéni fejlődésére, annak érdekében, hogy elérjék azt a képesség szintet, amelyre az iskola tovább építhet.

Feladataink :

- Ismerje az óvodai irányelveket, amik figyelembe vételével válogathatjuk meg módszereinket, nevelői stílusunkat
- Törekedjen a népi hagyományok megőrzésére és továbbfejlesztésére
- Jó zenei légkör teremtés
- Dalanyag pontos tudása (amit tanítani akar)
- Egyéni bánásmód alkalmazása (a gyenge hallású gyermekek fejlesztésére nagyobb gondot fordítani)
- Iskola előtti gyermekek zenei képességeinek ellenőrzése egyénileg is
- Az óvónő egész személyiségével modellt nyújtson a gyermekek számára
- Törekedjen a zenei neveléshez szükséges készségek, képességek tökéletesítésére
- Játsszon hangszeren
- Széles, művészi értékű repertoárral rendelkezzen, tudjon szelektálni közülük
- Énekeljen sokat, tisztán, ízlésesen

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- a gyermek tudjon természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani
- Énekeljenek hat hangterjedelmű dalokat, dúdolja az ismert dallamokat
- Felelgetős dalt énekeljen társával vagy a csoporttal
- Énekeljen vissza dallamot
- Különböztesse meg és reprodukálja a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalom párokat dallamban, ritmusban
- Fejezze ki cselekvéssel a dalritmust és az egyenlete lüktetést
- Tudjon egyszerű táncos mozgásokat végezni
- Törekedjen a tiszta éneklésre

- Hallgassa figyelmesen a bemutatott zenét
- Énekeljen alkalmi dalokat ünnepkörökhöz kapcsolódva
- Próbálkozzon dallam rögtönzésekkel
- Ismerjen fel dallammotívum alapján hallott dalt, néhány természeti, környezetbéli hangot, többféle zenei és szöveghangot, hangszereket, ritmushangszereket és a furulya hangját
- Ismerjen néhány térforma alakítási lehetőséget

3.4 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka különböző lehetőségei, variációi fontos eszköz a gyermeki személyiség fejlesztésben. Az óvodai légkör egyre inkább kedvez a játékos légkörű gondolkodásfejlesztésnek, kreativitásnak. Azonban ehhez szükséges az óvónői kreativitás akik maguk is kíváncsiak, nyitottak az új dolgok iránt.

Az óvodai vizuális nevelés fontos alapozó funkciót tölt be, ezért legfőbb feladatunknak tartjuk a gyermeki vizuális kifejezőmód, közlő nyelv kialakítását, melynek alapja az esztétikai élmények, érzékletes tapasztalatok lehetőségének megteremtése.

Célja:

- Segítse elő a kreatív vizuális kifejezőmód, közlő nyelv kialakulását
- Formálja a vizuális alkotáshoz, a befogadáshoz szükséges gyermeki készséget, az íráshoz szükséges készségeket
- Segítse elő a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását
- Segítse elő a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését

Feladataink:

- Az ábrázoló képesség fejlesztése a különböző technikák alkalmazásának segítségével
- A helyes ceruzafogás elsajátítása / íráselőkészítés
- Esztétikai fogékonyság, értékelő képesség fejlesztése
- Fejlesszük a gyermekek emlékezetét, ábrázoló és díszítőkészségét
- Vizuális érdeklődés felkeltése
- Ábrázolás megszerettetése
- Tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése
- Játékos vizuális alkotókedvük felszínre hozása, a gyermeki szabad

önkifejezés megvalósítása

A kreativitás jelei már kisgyermek kortól megfigyelhetők. Intenzív kibontakozásának kezdete a 3. év környékére tehető. Óvodai nevelésünk számtalan lehetőséget nyújt, ahol a gyermekek gondolkodása szabadon szárnyalhat, kedve szerint improvizálhat (irodalmi nevelés - mesekitalálása, bábjáték jelenetek kitalálása, ének-zene dallamok és szövegek kitalálása, stb.). A legtöbb lehetőség azonban a játék mellett a vizuális nevelésen belül adódik.

Vizuális nevelés tartalmi lehetőségei

Síkon ábrázolás :

- Képalakítás (rajzolás, firkálgatás, festés, színek használata, ritmusképzés, változatos felületek használata, vonalak, foltok és színek egymáshoz rendelése, tájékozódás a kép síkján)

Térben ábrázolás:

- Plasztikai munkák (ember-állat-tárgy mintázása, térbeli kompozíciók létrehozása, játékok, modellek-bábok, díszek-ajándékok barkácsolása különböző technikákkal, pl.: szövés, fonás, batikolás, nemezelés, bőrözés , stb., sík és tér egymáshoz rendelése, változatos formálható anyagok használata).

Lehetséges eszközei: agyag, textil, viasz, gyurma, természetes anyagok;

- Építés (nagy méretű elemekből térbeli alakzatok létrehozása, változatos anyagokból épületek, makettek létrehozása, különböző alakzatok formálása összefogódzással, egyensúlyi viszonyok felfedezése, irányok, arányok megtapasztalása).

Lehetséges eszközei: kartonok, dobozok, faanyagok, takarók stb.;

- Mű- és népi alkotások nézegetése (tapasztalatok gyűjtése, múzeumok és kiállítások látogatása, helyi kézműves műhely megtekintése).

A nevelés-fejlesztés során felhasznált természetes anyagok :

- termések: kukorica, makk, gesztenye, csuhé, stb.
- növények: nád, szalma, vessző, stb.
- állati eredetűek: toll, méhviasz, bőr
- textíliák, fonalak, spárgák, kavics, kagylóhéj, csigaház, stb.

Gyakorlati megvalósítása

A foglalkozásokat kötetlen formában szervezzük, kezdeményezzük, de építünk a gyermekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára is.

A vizuális tevékenységek lehetőségét egész nap biztosítjuk a gyermekek számára. Az anyagoknak és eszközöknek állandó helye van a barkács sarokban, így a gyermekek bármikor hozzáférhetnek (tér és lehetőség áll a rendelkezésükre).

A szeretetteljes, támogató légkör megteremtésével biztosítjuk, hogy minden gyermek szabadon megnyilatkozhasson, kérdéseket tegyen fel, próbálkozzon, variáljon.

Fejlesztésünk annál hatásosabb, minél kevesebb korlát köti a gyermek fantáziáját, minél kevesebb szabály határozza meg, mit mire használhat.

A beszoktatás pillanatától biztosítjuk a feltételeket az alkotáshoz, a kötetlen tevékenykedéshez, miközben tapintatos irányítással megkezdjük az ábrázolással összefüggő szokások kialakítását (pl.: festés előtt letakarjuk az asztalt). A szervezett, ugyanakkor kötetlen foglalkozások hangulati előkészítésére nagy hangsúlyt fektetünk, hogy azok minden gyermek számára vonzóvá váljanak (eszközzel: báb, sütemény, gyümölcs, ének, vers, stb.).

Élményszerző kirándulásokat, sétákat minden évszakban szervezünk, ilyenkor történik a különböző természetes anyagok összegyűjtése is, amik sokrétű lehetőséget biztosítanak a felhasználásra.

Már hagyomány óvodánkban, hogy a jeles napi készülődések során a gyermekek részt vesznek az ünnephez kapcsolódó jelképek közös elkészítésében, (adventi koszorú, mézeskalács, gyertyaöntés, farsangi maszk készítése, húsvéti tojásfa, májusfa szalagozása, pünkösdi koszorúkészítés, stb.). Ezen ünnepekkor saját készítésű díszítő elemekkel dekoráljuk a szobákat és a folyosót.

Az elkészült tárgyak, alkotások tovább motiválják a megkezdett vizuális tevékenységet, gazdagítják fantáziájukat, alkotásra képes emberré teszik őket. Nagyobb gyermekeink már maguk készítenek játékeszközöket, díszleteket, bábokat, fejdíszeket. A kisebbek hamarabb lépnek a fejlődés útjára, hiszen lehetőségük van az utánzásra.

Feladataink:

- A feltételek megteremtése az ábrázolóképessegek fejlődéséhez
- Egyéni bánásmód alkalmazása a különböző fejlettségű gyermekek között

- Tevékenységvágy felkeltése
- Élményanyag biztosítása
- Legyen igényes önmagával és környezetével szemben
- Tudatos nevelői tervezés
- Pozitív mintát nyújtson a technikával, az anyagokkal való bánásmódot illetően
- Ne állítson felesleges korlátokat a gyermekek elé
- Nem a mű, nem az eredmény a fontos, hanem maga a tevékenység
- Gyűjtse és elemezze a gyermekmunkákat
- A gyermekek között éljen
- Folyamatos kutatómunkával fedezzen fel érdekes anyagokat, textíliákat

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek ismereteik, gondolataik, élményeik kifejezésére bátran, biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit
- Örömmel, saját kezdeményezésre is ábrázolnak
- Ábrázolásuk változatos, tagoltságot mutató
- Változatosan használják a színeket
- Emlékezet utáni témáikban a részletek is megjelennek
- Szín és formabeli tulajdonságok, megkülönböztető jegyek, hangulati elemek is jelen vannak munkáikban
- Képesek elképzelés után meseszereplőket, meserészleteket, elképzelt helyzeteket, eseményeket, hangulatokat is kifejezni, mozgással ábrázolni
- Bátrabbak, ötletesebbek a mozgásban, téralakításban
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket
- Önállóan díszítenek, terveznek (sorakoztatással és más elrendezéssel)
- Kezdenek érdeklődni az érdekes, szokatlan jelenségek iránt
- Elmondják véleményüket az óvodai környezetről, szívesen vesznek részt annak szépítésében
- A globális rajzot felváltja a részletek megfigyelésén alapuló rajz / szemléleti realizmus

3.5 MOZGÁS

A kisgyermekekre jellemző az állandó mozgás, helyzetváltoztatás. A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete. Programunkban nem szűkül le a testnevelési foglalkozások, énekes játékok körére, jelen van óvodai életünk minden percében.

Célja:

A 3-6-7 éves korú gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése.

Feladataink:

- a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése
- a vázizomzat erősítése
- a helyes testtartás kialakítása
- a mozgásigény kielégítése
- a motoros képességek fejlesztése
- a mozgáskészség kialakítása
- a szervezet általános, sokoldalú képzésével a szomatikus fejlődés biztosítása
- mozgásműveltség kialakítása
- a játék, verseny igény felkeltése illetve kielégítése
- a mozgás megszerettetése
- az egészséges életmód megalapozása a mozgással
- alkalmazkodó és ellenálló képesség fejlesztése
- egészséges versenyszellem alakítása
- rendszeres aktív mozgáshoz szoktatás
- kondicionális képességek fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség)

A mozgás tartalma

A mozgásfejlesztés a nap folyamán a következő területeken valósulhat meg:

- szabadon végezhető különböző spontán mozgásos tevékenységek
- mindennapi testnevelés (beépítve lábtorna és tartásjavítás)
- kötelező, szervezett foglalkozás (beépítve lábtorna és tartásjavítás)

A velünk született adottságok rendszeres gyakorlás hatására motoros képességekké fejlődnek, amelyek biztosítják a mozgás jártasságok és mozgáskészségek kialakulását.

A régebbi egyoldalú és passzivitásra kényszerítő szemlélet helyett a mozgásos aktivitás került előtérbe. Tárgyakkal való cselekvés közben sokkal több tapasztalatot, ismeretet szerez a gyermek, a finommozgása intenzívebben fejlődik.

A testnevelés feltételei, eszközei

- Testgyakorlatok (olyan mozgásos cselekvések, melyek alkalmasak a feladatok, célok elérésére)
- Természet erői (levegő, napfény, víz)
- Higiéniai, egészségügyi feltételek
- Tornaeszközök (léglabda, kötél, szalag, maroklabda, greiswaldi szer, karika stb.).

A testnevelés mozgásanyagának rendszerezését pedagógiai alapon végezzük. A mozgásanyagot a gyermekek életkori sajátosságát figyelembe véve a torna, atlétika és a labdajátékok testgyakorlati ágaiból választjuk.

Testnevelésünk mozgásrendszere

1. Rendgyakorlatok

- a) állások
- b) testfordulatok
- c) menet lépéstartással és ütemtartással
- d) alakzatok, alakváltoztatások

2. Előkészítő gyakorlatok

- a) Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok
 - szabad
 - kézi szer
 - társas
 - pad
- b) Természetes gyakorlatok
 - természetes járás
 - különböző járásmódok
 - egyszerű futásgyakorlatok feladattal

3.Fő gyakorlatok

Torna

- a) Természetes támaszgyakorlatok
 - kúszások, csúszások, mászások
 - egyensúlyozó járásgyakorlatok
- b) Talajtorna gyakorlatok
 - gurulás a test hossz tengelye körül
 - gurulóátfordulás előre
 - kézállás előgyakorlata

- tarkóállás és gurulóátfordulás hátra gyakorlata
- c.) Függésgyakorlatok
 - mászások különböző irányba, különböző szereken
- d) Szerugrások
 - mélyugrás
 - felfelé történő ugrás
 - néhány lépésből páros lábbal felguggolás szerre
 - nyuszi ugrás leterpesztéssel
 - zsugorkanyarlati átugrás

Atlétika

- a) Futások
 - lassú és közepes iramú futásbegyorsuló futás
 - futás tempóváltoztatással
 - gyorsfutás állórajtból
- b) Ugrások
 - helyből távol és magas
 - nekifutásból távol és magas
- c.) Dobások
 - hajítás távolba kislabdával, babzsákkal
 - hajítás függőleges és vízszintes célba

Labdával végezhető gyakorlatok

- a) Gurítás
 - egy és két kézzel helyben és tovahaladással
 - gurítás labdával
 - gurítás társhoz kézzel, labdával
- b) Feldobás - elkapás
 - feldobás kettő, elkapás két kézzel
 - feldobás egy, elkapás két kézzel
- c.) Átadás
 - kétkezes alsó
 - kétkezes felső
 - egykezes felső
- d) Labdavezetés
 - járás közben különböző irányba
 - helyben
 - lassú futás közben
- e) Hajítás függőleges és vízszintes célba

4. Játékok / Eszközzel és eszköz nélkül a tanult mozgásformák alkalmazásával

- a. futó
- b. fogó
- c. versengések

- d. sorversenyek
- e. váltóversenyek

Gyakorlati megvalósítása

Mindennapi testnevelést naponta kétszer tervezünk (délelőtt és délután), sok játékkal, a testnevelési foglalkozásokon már kipróbált gyakorlatok, mozgásformák beiktatásával, pergő ritmusú, frissítő mozgással. Fontos feladatunk a gyermeki szervezet felfrissítése, edzése, az egészség megszilárdítása.

Mivel ezen a tornán a gyermekek utcai ruhában vesznek részt, ezért nagy gondot kell fordítanunk a gondozási feladatokra (túlöltözöttség, megfelelő cipő, stb.).

Időtartama általában 10 perc, de ennél több és kevesebb is lehet.

Gyakran alkalmazunk e mozgáshoz zenét is.

Szervezett testnevelés foglalkozáson a mozgásszükséglet kielégítéséhez olyan feltételeket kell teremtenünk, amelyben a gyermekek mozgásöröme, aktivitása kiteljesedik. Kötelező jelleggel heti egy alkalommal szervezzük, állandó napokon.

Szervezése tornaterem hiányában, a szabadban vagy az átrendezett csoportszobában történik ütemterv alapján.

A járás és futás gyakorlatok tervezésénél ügyelünk arra, hogy megfelelően készítsék elő a főgyakorlatokat és játékvezető műveletét.

Az előkészítő gyakorlatoknál figyelünk arra, hogy arányosan legyen benne nyújtó és erősítő gyakorlat is.

A szervezet lecsillapítását levezető, lazító járással végezzük.

A foglalkozás levezetése során ügyelünk arra, hogy a foglalkozás anyaga ne legyen megterhelő a kisebb korú gyermekeknek, vagy az ügyetlenebbeknek. Differenciált feladatadással, eltérő követelményekkel igyekszünk nem megerőltetni, túlterhelni a szervezetet.

A mindennapi testnevelés és szervezett, kötött foglalkozás anyagába egyaránt beépülnek a tartásjavító gyakorlatok, valamint a lábtorna, a testalkati deformitások megelőzése.

A lábtorna célja a lábstatikai rendellenességek prevenciója, míg a tartásjavító

gyakorlatoké a tartáshibák megelőzése (az ágyéki szakaszt megfelelően tudja irányítani és használni: nyújtó gyakorlatokkal, hát és hasizom erősítéssel. kúszás, mászás, stb.).

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A szabadon végezhető különböző mozgásos tevékenységekre az óvodai nevelés minden napján lehetőséget biztosítunk

Óvodaudvarunk lehetőséget nyújt a különböző mozgásformák természetes gyakorlására. A gyermekek különböző terepeken (szilárd-, füves talaj) gyakorolhatják a mozgásokat: fogócska, mászások, gurulások, bújócska. A mászóka csúszda, hajó és a kisvonaat adta lehetőségeket is kihasználjuk, ügyelve a balesetmentes helyszín biztosítására. Játék közben mozgásos tevékenységeket kezdeményezünk vagy a gyermekek spontán kezdeményezését, erősítjük.

Feladataink:

- Gondosan megtervezett ütemterv készítése / terhelési és pihenési szakaszokra ügyelve
- Csoportszoba ill. udvar oktatási és egészségügyi állapotáról való gondoskodás
- Elegendő hely, idő, eszköz biztosítása
- A gyermekek megfelelő öltözékének biztosítása
- Vegye figyelembe az adott csoport összetételét, fejlettségi szintjét, az egyéni képességeket
- Tavasszal és ősszel a szabadba tervezzen
- Folyamatos légcserét biztosítson
- Utasítása legyen érthető, egyszerű
- Adjon lehetőséget, hogy ki-ki a saját tempója szerint hajtsa végre a

gyakorlatot

- Értékelése, hibajavítása ösztönző és egyénre szabott legyen
- A fokozatosság elvét tartsa szem előtt

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Fejlődnek testi képességeik / erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség
- Fejlődik koordinációs képességük / téri tájékozódás, kinezetikai érzékelés, reakcióképesség, ritmusérzék, egyensúlyozó képesség, állóképesség
- A mozgékony, hajlékony segítségével mozgásaikat nagy mozgásterjedelemmel tudják elvégezni
- Fejlődik mozgáskultúrájuk
- Szabályok betartásával fejlődik akarati életük
- Tudnak ütemtartással járni
- Megértik az egyszerűbb vezényszavakat

3.6 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az érték megőrzését.

3.6.1 A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerése.

Célja:

A gyermek fedezze fel környezetét, jusson olyan tapasztalatok birtokába, melyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Feladataink:

- A természet megismertetése, megszerettetése, védelme
- Összefüggések megláttatása,
- A természetben végbemenő változások, folyamatok, kölcsönhatások megértetése, fogalmuk tisztázása, ezáltal megfelelő ismeretekhez juttatás,
- Lehetőség biztosítása, a változatos és sokoldalú megismerésre,

- megtapasztalásra,
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása környezetünkhöz

A fejlesztés tartalma

A természeti környezet : témakörei a gyermekek számára érdekes és vonzó jelenségekkel foglalkoznak :

- Növények,
- Állatok
- Évszakok
- Emberek munkája a természetben

A társadalmi környezet témakörei tartalmazzák a gyermekeket közvetlenül körülvevő világ legizgalmasabb, legfontosabb jelenségeit:

- Az óvoda és környéke
- A család
- Közlekedés
- Testünk
- Színek

A témakörök témákra bomlanak, amelyek egymástól nem elszigeteltek, több ponton kapcsolódnak egymáshoz. A társadalmi témakörökben érintenünk kell annak természettudományos vonatkozásait, a természeti témakörökben pedig azok társadalmi vonatkozásait. Az egyes témák feldolgozása során valamennyi ismeretkörre gondolnunk kell, ki kell egészítenünk, kiegészíthetjük a gyermekek számára érthető és érdekes témaanyagokkal, pl.: nap, hold, csillagok, egyszerű kísérletek elvégzése, állati kommunikáció, gyógynövények, a közlekedés és annak hatásai, stb.

Gyakorlati megvalósítása

Ebben a korban a gyermek alaptevékenysége a játék, éppen ezért kötetlen foglalkoztatási formában a felkínálkozó lehetőségeket igyekezünk minél jobban felhasználni. A foglalkozások nagy része a szabadban zajlik, a gyermek közvetlen tapasztalás útján ismerkedik környezetével

A gyermeki ismeret, az ismeretek rendszerezése, ellenőrzése és alkalmazása a különböző szerepjátékokban mérhető igazán.

A munka a cselekvés, a gyermeki tevékenység, tevékenykedtetés hangsúlyozásával sokrétűen elősegítjük a foglalkozások céljainak megvalósulását.

Az aktív cselekedtetés során a gyermek játszva tanul, miközben ismereteket, jártasságokat szerez, pl.: állatgondozás.

A témakörök játékos feldolgozása az ismeretek alkalmazását, megértését segítik elő, pl.: ilyenek az értelemfejlesztő, szituációs hallásfinomító, tapintó és egyéb játékok.

Az óvónő leleményessége, témakörben való ismeretei, érdeklődése befolyásolják a témák sokoldalú felhasználásának módját.

Fontosnak tartjuk, hogy alkalmat teremtsünk minden évszakban erdőrésztletet, kertsarkot meglátogatni. Ilyenkor nem elég megmutatni és megnevezni az élőlényt, fontos az érdekességre is felhívni a gyermekek figyelmet (szép szín, érdekes forma, stb.).

Megismerkedünk sok olyan növényvel, melyek régóta szolgálják az emberek egészségét (pl. vérehulló fecskefű tejnedve – szemölcsöket gyógyít, kakukkfű teája – köhögéscsillapító, stb.).

Az ismeretközlés, tudatosítás, értékalapozás játékosan történik, a gyermek nem is veszi észre, hogy aktivitása és érdeklődése során újabb tapasztalatokat szerez.

A gyermek életkori fejlettségére jellemző kérdések megválaszolására (mit, miért, hogyan?) megfelelő pedagógiai felkészültség szükséges.

Mint a fentiekből kitűnik a gyermekek állandó aktivizálására, önálló gondolkodásuk fejlesztésére törekszünk. Nem lehet cél, azonban az ismeretanyag halmozása.

Az ismeretszerzés, tapasztalatszerzés színterei:

- *Élősarok a csoportszobában*

- Földigiliszta, katica altatása, a tavaszi ébredés megfigyelése
- Csíráztatás: bab, mustármag – gesztenye, makk, dió
- Hajtatás: hóvirág, fürtös gyöngyike, kerti sáfrány
- Kétfoltú tücsök tartása

- *Óvoda udvara*

- Gyümölcsfák: meggy, dió, sárgabarack, füge, cseresznye
- Virágoskert

- *Séták, alkalmi kirándulások*

Vizsgáljuk, megfigyeljük környezetünk hatásait a természetben: szél iránya, erőssége (papírforgóval); hová lettek a tavasszal és nyáron megfigyelt állatok, növények; hogyan élnek az állatok a különböző napszakokban életüket; víz

védelme – mintát gyűjtünk melyik tiszta, melyik szennyezett lakóhelyünkön; havat gyűjtünk forgalmas és védett helyen, felolvasztjuk és megtapasztaljuk a levegő szennyezettségét; stb.

Feladataink:

- Tapasztalatszerzés, ismeretszerzés biztosítása
- Keltse fel, mélyítse el a környező valóság iránti érdeklődésüket, kíváncsiságukat, megismerő vágyukat
- Fejlessze megfigyelőképességüket, emlékezetüket, képzeletüket
- Formálja, fejlessze gondolkodásukat, beszédüket
- Alakítsa a kulturált élet szokásait, a helyes viselkedést
- Formálja a természeti és társadalmi környezet iránti esztétikai fogékonyságot
- Alakítsa a helyes érzelmi és erkölcsi viszonyt
- Élősarok, veteményes, virágoskert folyamatos gondozása, ápolása
- A játékot tekintse tanulási lehetőségnek
- A környezet és a csoport ismeretében válassza ki és dolgozza fel témákat

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Tudja a gyermek saját személyi adatait (név, lakcím, szülők neve, foglalkozásuk, testvér neve)
- Nevezze meg saját testrészeit, érzékszerveit
- Tudja az évszakok nevét, jellemzőit, a napok nevét, sorrendjét, a napszakokat
- Nevezze meg a közlekedés eszközeit, alapvető szabályait
- Ismerje a színeket
- Helyezze főbb csoportokba az élőlényeket (ember-állat-növény)
- Vegyen részt természetvédelmi tevékenységben
- Igazodjon el közvetlen környezetében
- Szerethesse és védje a kultúra, a helyi néphagyományok, szokások értékeit

3.6.2 Formák és mennyiségek világában való tájékozódás

A gyermek környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Célja:

A képességek fejlesztésével megfelelő alap biztosítása az iskolai tanuláshoz, (nem az ismeretek halmozását, hanem gondolkodásfejlesztést jelent cselekvéses és gondolati tevékenységeket tartalmaz). Sokoldalú formai és mennyiségi viszonyok feltárása.

Feladataink:

- A gondolkodás fejlesztése
- A matematikai kíváncsiság, érdeklődés kibontakoztatásának segítése
- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése
- Gondolkodási műveletek elsajátítása (összehasonlítás, analízis, stb.)
- Összefüggések felismertetése
- Megismerő képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, stb.)
- Számfogalom kialakítása (természetes szám fogalmának megalapozása)
- Kreativitás fejlesztése

A fejlesztés tartalma :

- *Tárgyak, személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések.*
Halmazalkotások
 - Összehasonlítás / saját szempont-, tulajdonság szerint
 - Szétválogatás / saját szempont-, meghatározott tulajdonság szerint
 - Rendezés / saját szempont-, meghatározott elv szerint
- *A számfogalom kialakítása, előkészítése*
 - Halmazok összemérése
 - Mennyiségek összemérése
 - Bontás
 - Egyesítés
 - Összképalak
- *Relációk*
 - Térbeli relációk / alatt, fölött, előtte, mögötte, stb.
 - Mérésekkel kapcsolatos relációk / alacsonyabb, magasabb, stb.
 - Számfogalommal kapcsolatos relációk / kisebb, nagyobb, stb.
- *Geometria*
 - Építések, alkotások / szabadon, minta után, emlékezet után
 - Tevékenységek tükörrel

- Tájékozódás térben és a síkban ábrázolt világban

- *Mérések*

- Hosszúság / mérőeszközzel, ami bármi lehet
- Tömeg / kézben vagy két karú mérleggel
- Úrtartalom / áttöltéssel

Gyakorlati megvalósítása

A matematikai nevelés foglalkozásai az óvodáskor közepe táján, 4 éves korban kezdődnek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy előtte nincsenek ilyen jellegű feladataink. Már a gyermek óvodába kerülésének kezdetén megismerjük aktivitását, érdeklődését, beszédét, felmérjük képességeit és igyekszünk azokat legjobb tudásunk szerint fejleszteni.

3-4 éves korban is nyújtunk matematikai ismereteket, de teljesen indirekt módon, a gyermekek játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva.

Használjuk előttük a matematikai fogalmakat, így szinte önmaguktól, mindenféle kényszer nélkül ismerkednek meg velük.

Eleinte passzív szókincsükké válik, később azonban egy része beépül beszédükbe is.

4 éves kortól kezdődik a tényleges matematikai nevelés, játszva, rengeteg cselekvéssel, minden érzékszervüket megmozgatva juttatjuk őket matematikai vonatkozású ismeretekhez, tapasztalatokhoz. A legtöbb feladatot mikro csoportokban, vagy párosával játszva oldjuk meg, így a gyermekeknek módjuk nyílik arra, hogy saját maguk gyűjtsenek tapasztalatokat cselekvés során. Sok problémahelyzetet hozunk létre, ezzel aktivizálva a gyermekeket gondolkodásra. Ha a felvetett probléma érdekli a gyermekeket, a belső késztetés hatására igyeksenek azt megoldani.

A páros és mikro csoportos foglalkoztatás alkalmával differenciáltabban foglalkozhatunk a gyermekekkel.

A probléma felvetésénél könnyen szem előtt tarthatjuk a gyermekek egyéni képességeit és az egyén közti különbségeket. Kis csoportokban dolgozva maximálisan figyelembe tudjuk venni a az egyes gyermekek munkatempóját is. Ha egy csoport befejezte a feladatot, máris adhatunk neki újabbat, de aki lemaradt, az ettől nyugodtan dolgozhat tovább.

A foglalkozáshoz szükséges eszközök nagy részét a gyermekek maguk is el tudják készíteni és ezek még érdekesebbek, kedvesebbek is lesznek számukra, mint a készen vásároltak.

A matematikai foglalkozásokon nagyon lényeges, hogy pontosan fogalmazzuk meg gondolatainkat. Ha a gyermekek kissé pontatlanul fogalmazznak, azt el kell fogadni, esetleg jól elismételni, hogy hallják ismét a helyes kifejezést. Itt is nagyon lényeges példamutató, szép beszédünk, ahol rengeteg lehetőség nyílik a

gyermek verbális fejlesztésére.

A foglalkozások keretén belül mindig megnevezzük a használt tárgyakat, eszközöket, anyagokat és az ezekkel való cselekvéseket. Ha a feladat mozgásos, akkor megemlítjük a különböző testrészeket és a velük végzett mozgásokat, cselekvéseket.

Kiemelt szerepe van a matematikában a térbeli viszonyoknak, ezek közül is a leglényegesebbek az irányok és a helyzetek. Szinte minden foglalkozáson szó esik róluk.

A másik lényeges dolog a verbális fejlesztés szempontjából az osztályozás.

Főként a halmazokkal végzett feladatokban van szerepe, de máshol is elég gyakran előfordul.

Feladatunk, hogy felmérjük a csoport és ezen belül az egyes gyermekek fejlettségét, és szükség szerint foglalkozunk fejlesztésükkel. A különböző játékok nem csak és nem elsősorban foglalkozásokon alkalmazhatók, hanem a nap bármely szakában.

Célunk hogy minden gyermekben kifejlesszük a matematikai gondolkodást, készséget, képességet, ezt pedig akkor tudjuk megvalósítani, ha a fejlesztés nem kötött formában, kényszer hatására történik, hanem játszva, sok-sok gyakorlás biztosításával.

Feladataink:

- Önálló problémamegoldásra serkentés
- Összefüggések, megláttatása, felismertetése
- Problémaszituációk teremtése
- Munkaformák helyes megválasztása
- Megfelelő eszközök, tevékenységek biztosítása
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- halmazokat össze hasonlítják, szétválogatják sorba rendezik szabályosság szerint, különböző szempontok alapján
- halmazokat összemérik, elemeiket párosítják 15-20-as számkörben
- sorszámot változtatnak sorba rendezés szerint, az első szám kijelölésével,
- irány meghatározásával
- hosszúságot kiraknak pálcikával,
- tömeget mérnek, kb. egyenlő tömegű tárgyakkal,
- szabadon építenek különböző elemekből,
- 2-8 elemből készült építményeket le tudnak másolni,
- síkbeli alkotásokat hoznak létre 2-6 lapból,
- építőelemeket és építményeket hasonlítanak össze különféle geometriai tulajdonság szerint,

- képes tükrös alakzatok felismerésére, megkülönböztetésére és átmásolására
- irányokat tud megkülönböztetni, azonosítani,
- a névutókat megéri, alkalmazza tevékenység és mozgása során,
- képes " labirintusban való tájékozódásra ".

3.7 ÓVODÁNK MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEI

A munkára nevelés óvodai életünk egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermekek mindennapi tevékenységét. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, önként, örömmel és szívesen végzett játékos tevékenység.

A munka célra irányuló cselekvés. Többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

Célja:

Személyiségfejlesztés, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges képességeknek, készségeknek, tulajdonságoknak (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) kialakítása. Közösségi kapcsolatok fejlesztése, kötelesség teljesítés kialakítása.

Feladataink:

- A munkához szükséges munkakészségek fejlesztése
- Munkaszervezés képességének alapozása
- Az egymás közötti munkamegosztás, az együttműködés képességének fejlesztése
- Munkához való pozitív viszony kialakítása (munkaszeretet, a munkavégzés öröme)
- Értelmi képességek fejlesztése az által, hogy megalapozzuk a munka iránti tiszteletet
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés

A fejlesztés tartalma :

A munka végzése közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti.

A munka alapvető feltételei

- megfelelő munkaeszközök (célszerűség, méret, anyag, stb.)
- elegendő munkalehetőség (amit csak tud, a gyermek végezze)
- elegendő idő
- megfelelő hely (a feladat kényelmesen, önmagukat és másokét nem akadályozva elvégezhető)
- légkör: nyugodt, békés (a felnőttől segítséget kérhetnek)

Fajtái :

- A gyermekek saját személyiségükkel kapcsolatos munkája:
 - Önkiszolgálás
- Közösségért végzett munka:
 - Naposi munka (étkezési előkészületek, terem és udvarrendezés)
 - Kerti munka (zöldségeskert, virágoskert gondozása - ültetés, öntözés, gyomlálás, kapálás, ásás, vetés, stb .)
- Alkalomszerű munkák:
 - Ünnepi készülődések (ajándéktárgyak, díszítő eszközök készítése)
 - Üzenetátadások
 - Játékjavítások óvónői segítséggel
 - Rendrakás, tisztogatás
 - Gyűjtőmunkák (a gyűjtött anyagok elrendezése, elhelyezése)

Gyakorlati megvalósítása:

Munkavégzés közben begyakorlódnak és pontosabbá válnak a különböző munkakészségek. Az eszközök célszerű használatán kívül kialakulnak a munkavégzés, a munkaszervezés képességének alapjai is, fejlődik a kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük.

Minden munkafajta bevezetése hosszú átmenettel valósítható meg, sok-sok gyakorlással. Meg kell tanítanunk a gyermekeket a feladatok elvégzésére, ismertetni velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, legcélszerűbb fogásait, a munka ellenőrzésének módját.

Nevelő munkánk szervezésénél támaszkodunk a munka, játékkal megegyező sajátosságaira (örömforrás, összpontosítás, erő kifejtést igényel), ugyanakkor fejlesztjük a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait is (célra irányuló, valamint teljesíteni kell, felelősséggel jár, többnyire külső irányítással folyik).

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, a munkafogásokat a gyermekeknek egyenként mutatjuk be, gyakoroltatjuk, s a munka mennyiségét fokról-fokra növeljük.

Egy-egy részmozzanat megtanításával előkészítjük az új feladat bevezetését. Az alkalomszerű munkák pontosabb magyarázatot, jobb szervezést igényelnek, mivel e munkafajtákat nem a szokás illetve begyakorlottság irányítja. Át kell gondolnunk, például, hogy az adott feladathoz hány gyermek szükséges, kit mivel lehet megbízni, stb. (az egyéni fejlettségben mutatkozó nagy eltéréseket fokozottan figyelembe kell venni).

Rendszeresen ismétlődő munkát jelenetnek már óvodánkban a közös sütések is, (pl.: mézeskalács készítés karácsonykor, befőzés, virágszárítás, gyógynövények szedése, egy-egy ünnepre való felkészülés).

Játékidőben különböző élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre, fontos az állandó pozitív megerősítés.

Személyiségfejlesztő hatása:

- Önkiszolgálás során gyakorolja azokat a fogásokat, készségeket, amelyek az egyéb munkajellegű tevékenységek végzésére alkalmassá teszik
- Megbecsüli saját és mások munkáját
- Kitartása, a megkezdett tevékenység befejezésére való igénye, felelősségtudata alakul
- Az együtt munkálkodás érzelmi élménye a közösség iránti igényét alapozza
- Megtalálja helyét a csoportban, a csoport, a közösség hasznos tagjává válik
- Az érzelmi hatások révén feladattudata, önértékelése, önbizalma fejlődik
- A közösen végzett munka erősíti a baráti, az egymást segítő kapcsolatokat alakulását
- Fejlődnek a munkához szükséges munkakészségek
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok használatát, s az ezekkel végzett célszerű bánásmódot
- Kialakul a munkaszervezés képessége
- Szilárdul a munkakezdeményezés
- Fejleszti a gyermekek önértékelését

Feladataink:

- Teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét
- Olyan munkát bizzon a gyermekre, amelyek elvégzésére megerősítés nélkül képes
- Biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait
- Ügyeljen arra, hogy minden gyermek a képességeinek megfelelő munkát kapjon
- Értékelése függjön a munka jellegétől, a csoport és az egyes gyermekek fejlettségétől
- A munka a napi tevékenységek természetes részét alkossa, soha ne legyen büntetés

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- Törekednek az önállóságra, önállóan vállalnak feladatokat
- Kialakul a munka céljának tudata, a felelősségérzet
- Képesé válnak arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel
- Önállóan részt vesznek a csoport-szoba díszítésében, rendezésében
- Vigyáznak a terem rendjére
- Megjavítják a játékszerek kisebb hibáit
- Részt vesznek a játékszerek tisztításában, lemosásában, a babaruhák mosásában
- Gondozza, óvja környezetében lévő növényeket
- Ismeri a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, azok használatát
- Felismeri a segítségadás lehetőségeit
- Pontosan teljesíti megbízatásait

3.8 TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

Célja:

Ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül, melyekkel biztosított az iskolai életre való felkészülés.

Feladataink:

- Fokozni és tágítani a gyermekek érdeklődését
- Pontosabbá tenni, bővíteni, rendszerezni, megerősíteni az ismeretszerzést, ismereteket
- Fejleszteni az értelmi képességeket, problémamegoldás képességét, a beszédet, a feladattudatot, az esztétikai fogékonyságot, munka szeretetét.
- Járujon hozzá a közösségi-társadalmi együttéléshez szükséges tulajdonságok kibontakozásához

A tanulás lehetséges formái:

- Az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- Spontán játékos tapasztalatszerzés
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- Gyakorlati probléma és feladat megoldás
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás

A tanulás feltétele:

A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

A tanulás munkaformái:

- egyéni
- páros
- mikro csoportos

E három foglalkoztatási formát tartjuk a legmegfelelőbbnek vegyes életkorú csoportok esetén. Általuk differenciáltabban foglalkozhatunk a gyermekekkel, szem előtt tarthatjuk az egyéni képességeket, különbségeket. Egyénre szabottabb feladatokat tudunk adni, biztosíthatjuk, hogy minden gyermek megkapja a szükséges fejlesztést.

A tanulás során alkalmazott módszerek:

A pedagógus önálló munkáján alapuló módszerek

- Elbeszélés - tárgyról, jelenségről, stb. Szemléletes szóbeli ismertetés.
- Magyarázat - a gyermek gondolkodására igyekszik hatni
- Szemléltetés, bemutatás - esztétikus eszközök

A pedagógus és a gyermek közös munkáján alapuló módszerek

- Beszélgetés - kérdés, felelet a lényege, akkor igazán hatásos, ha a kérdezőből válaszoló és fordítva válik.
- Gyakorlás
 - utánzó* - a pedagógus minden tevékenységét lemásolja
 - felidéző* - a gyermek önálló tevékenysége is jelentkezik benne
 - kreatív* - önállóan, különböző variánsokban végzi a tevékenységet
- Ismétlés - az ismeretek megszilárdítása

Kizárólagosan a pedagógus munkáján alapuló módszerek

- Ellenőrzés - folyamatos megfigyelés valamint cselekvésen alapuló ellenőrzés
- Értékelés - metakommunikációs (mosoly, simogatás, fintor, stb.) vagy szóbeli (a pozitívumot emeljük ki). Értékelésünk célja eljuttatni a gyermeket az önellenőrzés, önértékelés szintjére.

A gyermekek önálló munkáján alapuló módszerek

- Spontán megfigyelések természetes környezetben
- Irányított megfigyelések természetes környezetben
- Gyakorlati tevékenységek

Gyakorlati megvalósítása

A gyermekek nem elméleti síkon ismerkednek az őket körülvevő környezettel, s nem egyes, egymástól elszigetelt ismereteket szereznek. Ismereteik saját személyükhöz, tevékenységükhöz, környezetükhöz kapcsolódnak.

Az óvodában folyó tanítás - tanulásban a gyermekek cselekvési vágyára, aktivitására építünk. Feladatunk az ismeretszerzésben a legkedvezőbb feltételek megteremtése (összekapcsolódják a játék és tanulás) és a megfelelő szintű aktivitás felkeltése, ahol figyelembe vesszük az egyes gyermekek sajátosságait, fejlettségét, produktivitását. A ráhatások között differenciálnunk kell (feladatok, eszközök, az egyes kisebb csoportokban tevékenykedő gyermekek között). A gyermekeknek érezniük kell, hogy nem hagyjuk őket magukra, a segítség nem jelenti azonban az aktivitás korlátozását. Segíthetünk a gyermekek észlelését, figyelmét irányítani, javaslatokat tehetünk, vagy a feladatokat menet közben egyszerűsíthetjük, bővíthetjük.

Az a célunk, hogy a gyermekek a világról általában legyenek tájékozottak. Éppen ezért nem foglalkozási tárgyokban gondolkodunk, hanem ugyanannak a valóságrészletnek a lehető legszínesebb, leggazdagabb megismerését tesszük lehetővé.

A tanulás motivációra épül, ezért változatos körülményeket kell teremtenünk. A játékos tevékenységek lehetővé teszik, hogy a bennük rejlő feladatok éppen olyan érdekesek legyenek mint maga a játék. A játékosságot ráhatásaink komplexitása, a tevékenységek változatossága és gyermek-közelisége együttesen biztosítja.

Csak akkor tudjuk mindezt érvényesíteni, ha értékelni tudjuk a gyermekek sikereit, ha együtt tudunk örülni minden eredménynek, s ha magunkban is meg tudjuk őrizni a gyermeki játékos kedvet.

Az ismeretszerzés általában kötetlen kezdeményezés formájában valósul meg - de nem kizárt a kötelező foglalkozás sem nagycsoportos korú gyermekeink részére - (szabadban - a legtöbb lehetőséget itt tudjuk kihasználni, vagy a csoportszobában). A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételében nyilvánul meg, valamint abban, hogy a foglalkozás időtartama alatt érdeklődésüktől függően maradhatnak vagy elmehetnek játszani.

A tanulásmegszervezése nem jelent eltérést a különböző korosztály számára. A tanulás eszközeinek, témájának a feldolgozása is ugyanaz, vagy hasonló. Eltérés csak a feladat meghatározásában, annak végrehajtásában van.

A kötetlen foglalkozások időpontja a napirendben nincs órához kötve. Az előre

gondosan megtervezett foglalkozásokat azon gyermekek körében kezdeményezzük, akik nem folytatnak elmélyült tevékenységet. Az időpont megválasztása az adott szituációtól függ. A tevékenységek időtartama a gyermekek igénye szerint rugalmasan alakul. Az ismeretszerzés tervezése egy év folyamatát öleli fel a különböző korosztályokat figyelembe véve. Az éves tervben meghatározzuk az egyes gyermeki tevékenységek tartalmát is.

Az ütemtervek és heti tervek adják lebontását az éves tervnek (mikor, mit téma, tartalom, anyag, szervezési munkaforma).

Feladataink :

- a tanulás folyamatát játékos jelleg dominálásával a spontenitásra, az önkéntelen figyelemre épülve alakítsa ki,
- a tanulást tevékenységbe ágyazottan valósítsa meg,
- biztosítsa, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék, ennek megfelelően szervezze, tervezze a kötetlen tanulást,
- fejlessze a gyermekek tanuláshoz szükséges beállítódást, feladattudatot,
- a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatását érvényesítse

4. ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI

Az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenység a gyermek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

Az ünnepek, hagyományok tartalmát az ünnep, hagyomány jellege adja meg. A felkészülést az óvoda életének természetes menetébe illesztjük bele. A versek, dalok, énekes játékok, kis táncok az ének,- és irodalom foglalkozás anyagából kerül ki.

Óvodai ünnepek, hagyományok

MIKULÁS / December 6. /

Az ünnepet izgalmas készülődés előzi meg.

A várva-várt napon a gyermekek kitisztított csizmáikat az öltöző elé helyezik, majd izgalommal várják, lesik a télapó óvodába érkezését.

A csoportszobában már fokozott az izgalom, amikor télapó megzörgeti csoportszobánk ablakát, ezzel jelezve megérkezését.

A gyermekek versekkel, énekekkel köszöntik őt. Télapó zsákjából végül előkerül az ajándék (minden gyermek kis csomagot, általunk készített ajándékot kap tőle).

ADVENT / December /

Az adventi koszorút a gyermekekkel közösen készítjük (lisztgyurmából, szalmából, zöldségből). 4 szál gyertya jelképezi a böjtöt. Mire a négy gyertyát meggyújtjuk eljön a karácsony, megszületik a ki Jézus.

Adventi naptárunk kis ablakai mögött minden nap újabb levélke várja a gyermekeket, (mesék, történetek a karácsonyról, a kis Jézusról).

KARÁCSONY / December /

Az ünnepet izgalmas készülődés előzi meg: díszek készítése a fára, ajándék készítés a szülőknek, mézes sütemény sütés. A karácsonyfát együtt díszítjük fel a gyermekekkel. Az ajándékot a Jézuska helyezi a fa alá, amit becsomagolva találnak. Az ajándékok bontogatása még inkább a meglepetés örömét nyújtja a gyermekeknek. Délután betlehemes játékkal, ajándék átadással köszöntjük a szülőket, az általunk készített süteménnyel vendégeljük meg őket.

FARSANG / Február /

A farsangi multságot kíváncsi napok előzik meg, hisz a gyermekek és az óvónők igyekeznek titokban tartani, hogy milyen maskarát öltenek az ünnepre. Álarcok készítése és a csoportszoba feldíszítése közös feladat. A kitűzött napon a gyermekek és az óvónők jelmezbe öltözve búcsúztatják a telet. Vidám, játékos vetélkedőkkel tesszük még emlékezetesebbé a délelőtti. Délután a szülők is bekapcsolódnak a multságba.

NÓNAP / Március 8. /

A fiúk kedves versekkel, általuk készített meglepetésekkel és virággal köszöntik a környezetükben élő nőket (kislányokat, óvó néniket, anyukákat, nagymamákat.

NEMZETI ÜNNEP / Március 15. /

A ünneppel igyekszünk a hazánk iránti szeretetet, tiszteletet erősíteni a gyermekekben.

Valódi jelentését, eszmei tartalmát még nem értik a gyermekek. Életkoruknak megfelelően megemlékezünk az akkori eseményekről, verseket mondunk, énekelünk. Zászló, kokárda készítésével tesszük emlékezetessé az ünnepet. Ha az időjárás engedi, elmegyünk megnézni a fellobogózott utcákat és mi is meglengetjük zászlóinkat.

TÉLTEMETÉS / Április / Virágvasárnap

A húsvét előtt egy héttel a gyermekekkel közösen készítjük el a kiszabót, amely csúnyaságával a téli hidegeket és a betegséget jelképezi. " Ráolvasással ", körül táncolással elégetjük, majd " tavasztündérrel " énekelve zöldágot indulunk szedni.

HÚSVÉT / Április /

A húsvétot megelőző napok élményeinek nagy részét otthonról hozzák magukkal a gyermekek.

Húsvétra mi is a " tavaszi nagytakarítással " kezdünk készülni, (babafürdetés, virágöntözés, virág leveleinek lemosása, porszívózás stb.). Közben megkezdődik a tojások különböző technikával való díszítése is. Az ünnep napján, az udvaron fészkeket készítünk, amibe a " nyuszi elrejt " húsvéti meglepetéseit.

A fiúk illatos kölnivel öntözik meg a lányokat, akik piros tojással köszönik azt meg.

FÖLD NAPJA / Április 22. /

Föld, víz, levegő lételemünk. Ezen a napon, az óvoda udvarán közösen végzett nagytakarítással a környezetvédelmet tudatosítjuk a gyermekekben. A tanulás folyamatában ezekben a napokban mesélünk, nyújtunk ismeretet - Földünkről.

KIHÍVÁS NAPJA / Április /

Játékos sportvetélkedőket szervezünk óvodánk udvarán.

MÁJUS 1.

Erre a napra az óvoda fiú gyermekei készülődnek, édesapjukkal szövetkezve. Előző este szalagokkal feldíszített fát állítanak az óvoda kapujába, s reggel ez köszönti a kislányokat.

ANYÁK NAPJA / Május /

Eme kedves ünnepre minden évben lázasan készülődünk. A gyermekek szebbnél szebb ajándékokat készítenek az édesanyjuknak. Az ünnepnapon szép ruhában, virágcsokorral a kezükben, énekelve, verselve köszöntik őket. A köszöntő után közösen készített szendvicset kínálunk, amely még meghittebbé, családiasabbá teszi a meghitt hangulatot

PÜNKÖSD / Május /

Énekes, táncos játékokkal telik el a nap, amely végén püNKöSDi királynét és huszárcapitányt választunk.

ÓVODAI BÚCSÚZTATÓ / Május /

A ballagó óvodások névvel, jellel ellátott szalagot kötnek a búcsúfára és ünnepélyesen átadják az óvodában maradó kicsiknek. Ők tarisznyával, virággal, útravalóval búcsúznak nagycsoportos gyermekeinktől.

SZÜLETÉS NAP

Az óvodában minden kisgyermeknek megünnepeljük a születésnapját. Az ünnepelt kívánságára dalokat, verseket mondunk. Az ünnepelt legjobb barátja adja át a csoport nevében az előre elkészített születésnap ajándékot.

A köszöntés tortaevéssel fejeződik be.

GYERMEKNAP / Június /

Az egész napot átfogó program az óvoda udvarán szerveződik, szülők, gyermekek körében.

Erre a napra meghívást kapnak tőlünk - szülőkkel együtt - régi óvodásaink is. Játékos vetélkedők, zenészek, óvónői színjátszás, beszélgetés, közös bográcsművészet, közös evés teszi emlékeztetővé e napot.

KIRÁNDULÁSOK

Tanulmányi kirándulásokként kerülnek megszervezésre.

- Őszköszöntő
 - Tavaszköszöntő
- Ezek a kirándulások kapcsolódnak az évszakok változásainak megfigyeléséhez, gyűjtő utakhoz s vidám kalandozásokhoz közelebbi és távolabbi helyekre /erdő, vadaspark, arborétum/.

Az óvoda és a család közös rendezvényei

ISMERKEDÉSI DÉLUTÁN / Szeptember /

Ismerkedés céljából szervezzük meg ezt a délutánt, melynek célja a szülők összeismertetése, közvetlen kapcsolatának alakítása egymással, illetve az óvoda dolgozóival.

Farsangi, anyák napi, gyermeknapi rendezvényünk leírását az előző felsorolás tartalmazza.

5. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

5.1 AZ ÓVODA DOLGOZÓI KÖZTI BELSŐ KAPCSOLATTARTÁS

Az óvodai nevelőmunka összehangolása érdekében fontos a naprakész és hiteles információk átadása, a feladatok egyeztetése, tervezése.

Rendszeres naponkénti kapcsolat van az intézmény dolgozói között. Az intézmény nagysága lehetővé teszi és biztosítja, ennek a kapcsolatnak a működését. E közvetlen kapcsolat lehetővé teszi, hogy az óvodát érintő feladatokat megbeszéljük, egyeztessük akár pedagógus-pedagógus, pedagógus-dajka néni, vagy pedagógus fenntartó kapcsolatról legyen szó. Ez a fajta kapcsolat biztosítja az információk naprakészességét, illetve az információk célirányos kommunikációját.

5.2. AZ ÓVODA ÉS A CSALÁD KAPCSOLATA

A gyermekek a legjobban szervezett és vezetett óvodák mellett sem tudják nélkülözni az állandó szülői gondoskodást, foglalkozást, az otthon szeretetteljes légkörét. A gyermeki személyiségfejlődésnek ez a feltétele és biztosítója.

Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelést erősítve tudja nevelő szerepét betölteni.

Óvodánkban az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósul meg, melynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás. Ennek érdekében tájékoztatjuk a szülőket az óvodában folyó munkáról, követelményekről.

Igyekszünk megismerni a családok életmódját, a gyermek helyét a családban, hiszen a szülők tapasztalatai, információi az egyéni különbségek megértésében nélkülözhetetlenek (a gyermekét a szülő ismeri a legjobban).

A 10 órás óvodai tartózkodás megterhelő az óvodába kerülő gyermekek számára, ezért biztosítjuk a családi és óvodai élet közötti folyamatosságot.

Óvodánk minden dolgozójának előítélet nélkül kell közeledni a családokhoz (anyagi helyzet, kulturáltság, stb.).

Az együttműködést segítjük, ha a szülőket megfelelő és elegendő információval látjuk el az óvodáról, gyermeki fejlődésről.

Fontosnak tartjuk, hogy a szülők bízzanak diszkrécióinkban, bátran forduljon hozzánk kérdéseikkel, problémáikkal.

A beszoktatás során kialakult együttműködést az egész óvodai tartózkodás alatt folytatjuk, felhasználva a kapcsolatteremtés sokféle lehetőségét.

A kapcsolattartás módja, formái

A kapcsolattartás minőségét, eredményességét befolyásolja, az együttműködés stílusa, módja, tartalma, és annak módszerei.

Tudatosan kell megterveznünk, megszerveznünk ezért kapcsolattartásaink azon formáit, amelyek segítségével a szülőket megfelelő és kellő információhoz juttathatjuk, tapasztalatainkat kicserélhetjük, megbeszélhetjük.

- *Naponkénti párbeszéd.* Pillanatai lehetőséget adnak a kölcsönös érdeklődés kifejezésére, a tájékoztatásra. Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy a szülő (érkezéskor, távozáskor) beláthassanak, bemehessenek a csoportszobába is (mivel van elfoglalva a gyermek, kivel játszik, stb.).
- Szorgalmazzuk, lehetőséget adunk rá, hogy időnként - *nyílt nap* keretén belül - (előre egyeztetett időpontban) néhány órán át, vagy egy délelőtt megfigyelhessék a szülők a csoport, a gyermekek óvodai életét.
- *Közös programok* szervezésével lehetőséget biztosítunk a család-óvoda közötti kapcsolat mélyülésére (ismerkedési délután régi és új szülőkkel, közös gyermeknap, kirándulások, ünnepek).
- *Szülői értekezlet.* Csoportos, együttes tájékoztatási lehetőséget biztosít. Ismertetjük az óvoda foglalkozási és pedagógiai programját, az óvoda alapelvét, szokásrendjét, nevelési célokat és az aktuális közösséget érintő kérdéseket. Erre évente három alkalommal kerül sor (év elején, félévkor, év végén).
- *Fogadóóra.* Egyéni beszélgetések, tapasztalatcserék, problémák megvitatására szolgál. Ennek időpontja a szülőtől függ és előzetes egyeztetés útján történik. Fontos, hogy az információcsere mindig csak az érdeklődő szülő gyermekéről folyjon.
- *Családlátogatás.* Először óvodába kerüléskor, majd alkalmasszerűen történik. Célja, hogy megismerjük a gyermek közvetlen környezetét, felmérjük helyét a családban, tájékozódjunk a család nevelési elveiről és szokásairól.
- *Partneri elvárás, igény megismerése:*Évente egy alkalommal (bővebb információt Minőségirányítási programunk, illetve a partneri igényfelmérés szabályzata tartalmazza) tájékozódunk a szülők elvárásairól, igényeiről nevelőmunkánkkal kapcsolatban.
- *Az együttműködés írásos formai rendszere:*
 - A nevelési év első szülői értekezletén az óvoda házirendjét a szülők kézhez kapják,

- A szülőket a bejáratnál található információs táblán folyamatosan tájékoztatjuk a csoportok az óvoda és a gyermekek tevékenységéről, munkájáról. E táblán tájékoztatjuk a szülőket az óvoda fontosabb eseményeiről (ünnepek, kirándulások, szülői értekezletek idejéről, időpontjáról, illetve a csoport napi- és heti rendjéről
- Minőségfalon keresztül tájékoztatjuk a szülőket az (óvodai bejáratnál van elhelyezve)
 - Aktuális intézményi minőségfejlesztési feladatokról
 - Felmérések eredményeiről
 - Fejlesztési feladatokról

5.3. AZ ÓVODA-ISKOLA KAPCSOLATA

A kapcsolat kialakításának *célja*, hogy óvodás gyermekeink félelem nélkül, büszkén várják az iskolai tanulmányaik megkezdését.

Feladatunk az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentesítése.

Gyermekeink a város különböző településéről érkeznek, ezért a beiskolázás többnyire gyermekenként és évenként más-más intézményt érint. Nincs lehetőségünk és módunk, arra, hogy Érd területén valamennyi iskolával felvegyük és tartsuk a kapcsolatot.

A 7.sz. - zenei tagozatú - Általános Iskolával való kapcsolatunk kialakítását azért szorgalmaztuk, mert az óvodához közel fekvő iskola.

A kapcsolattartás formája és módja :

A legjobb előkészítő munka után is csak akkor lesz zökkenőmentes az átmenet, ha a gyermek alapos ismerettel rendelkezik az iskola fogalmáról, jól ismeri az iskola intézményét. Ezért fontosnak tartjuk az áthidaló megoldások megkeresését és megszervezését.

Jól bevált szokásunk, hogy évente 3-4 alkalommal látogatást szervezünk a 7.sz. Általános Iskolába, a következő céllal :

- ismerkedés az iskola épületével, termeivel
- találkozás az első osztályos gyermekekkel, közös játék a teremben, udvaron
- rövidített óralátogatás, melyet közös (gyermekek-óvónők, tanítónő) megbeszélés követ (mit láttunk, hasonlít-e az óvodai élethez, miben különbözik stb.).
- tanórán való részvétel az óvodás gyermekek bevonásával, iskolai szokások gyakorlásával (jelentkezés, felszólításra való megszólítás stb.).

A kapcsolattartás során nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek összebarátkozására, a sok közös játék, beszélgetés pedig adjon lehetőséget az iskolának, illetve annak tartalmi munkájának megismerésére.

Feladatunk, hogy ebben az időszakban a gyermekek kedveljék meg az iskolai környezetet, oldódjanak félelmeik, gátlásaik az iskolával szemben.

Az elsős gyermekeket mi is szívesen fogadjuk az óvodában, apró ajándékkal kedveskedünk vendégeinknek. Az óvodában szintén lehetőség nyílik a közös játékokra, miközben az iskolás gyermekek felidéznek óvodás emlékeiket, óvodásaink pedig az iskolában tett látogatásaikat. Nekünk pedagógusoknak a közös játék során alkalmunk nyílik az óvoda-iskola általános problémáinak megvitatására, tapasztalataink kicserélésére.

Beszélgetéseink során megállapítjuk, hogy Érden nem egy, hanem sok iskola van. Minden gyermeket iskolába iratnak a szülők, ha eljön annak az ideje.

Beszélgetünk arról, ki, mit hallott otthon, kit, melyik iskolába iratnak, majd be a szülők. Séták, kirándulások alkalmával ezeket az iskolákat is kívülről megtekintjük.

5.4 AZ ÓVODA EGYÉB KAPCSOLATAI

A kapcsolattartások közül azokat szorgalmazzuk elsősorban, amelyek segítik, fejlesztik nevelőmunkánk hatékonyságát.

A *közművelődési intézmények* közül gyakran látogatást teszünk a Városi könyvtárban, Földrajzi Múzeumban, Művelődési Házban. Az intézmények kínálta lehetőségeket a szerint vesszük igénybe, hogy azok programjukkal, kiállításaiikkal, előadásaikkal mennyire vannak összhangban óvodánk pedagógiai elveivel, gyermekeink életkorával.

Jó kapcsolatot igyekszünk kialakítani a felsőbb *szervekkel, egyenrangú vezetőtársakkal*, így a Minisztériummal, Fenntartóval, közoktatási referenssel, óvodavezetők városi munkaközösségével. Ezeknek a kapcsolatoknak a fenntartása sok esetben szükséges, sok esetben pedig hatékonyan segíti a pedagógiai, működési információk áramlását.

A *nevelési tanácsadóval* való kapcsolatunkra a gyermekek egyedi, vagy csoportban történő fejlesztése során kerül sor. Problémás esetben írásban keressük meg az illetékes szakembert (logopédus, pszichológus) és segítségét, szakértelmét kérjük a viselkedési, magatartási problémás vagy fejlődésben lemaradt gyermekek fejlesztése érdekében.

Gyermekeink testi fejlődésének, egészségének ellenőrzése érdekében az óvoda *védőnője, orvosa* félévente, - szükség szerint gyakrabban, vagy hívásra - szűrővizsgálatot végez az óvodában.

6. GYERMEKVÉDELMI FELADATAINK

A gyermekvédelem mindkét óvónő nevelőtevékenységének szerves része. Lényegében a pedagógia mindenfajta problémáját magában foglalja. Azokra a gyermekekre terjed ki, akik fejlődési rendellenességeik vagy környezetük ártó hatásai miatt hátrányos helyzetűek, vagy veszélyeztetettek, vagyis külső beavatkozás nélkül nem fejleszthetők eredményesen.

Gyermekeink szülei többségében felsőfokon iskolázott, a munkanélküliség jelensége kizárt (költségtérítéses óvoda vagyunk). Gyermekeink szociális háttere stabil, óvodánkban ez idáig nem talákoztunk gyermekvédelmi esettel. A családok belső életének felgyorsult dinamikája azonban erőteljes hatást gyakorol egy-egy gyermekünk életére, amely szociális zavarként jelentkezik magatartásukban.

E probléma kezelésére kiemelt figyelmet fordítunk. Az esetek feltárása a az óvónők feladata és felelőssége.

Feladataink, teendőink a gyermekek mindenre kiterjedő segítségével.

A családok belső életét a gyermekek viselkedése tükrözi, ezért a gyermek szinte a családok tükörképeként mindent lereagál az óvodában viselkedésével, magatartásával, játékával, esetleg azzal, hogy kibeszéli társainak, felnőtt személynek.

Hosszantartó, elnyúló hangulat és magatartásváltozás esetén családlátogatást kezdeményezünk a szülőknél, beszámolunk a gyermek megváltozott személyiségéről. Feladatunk a megelőzés, a prevenció, korrekció.

Az óvónők pedagógiai eszköztára viszonylag szűk lehetőség a veszélyeztető okok, tényezők megelőzése érdekében, mivel azok többnyire óvodán kívüli okokra vezethetők vissza.

Legfőbb pedagógiai eszközeink, feladataink:

- a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének figyelemmel kísérése,
- problémák észlelése esetén az óvónők kitüntetett figyelme, egyéni bánásmód, alkalmazása a gyermekkel szemben (a problémának megfelelően testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlesztés, kompenzálás).
- Szükség esetén – amennyiben az óvoda pedagógiai eszközei kevésnek bizonyulnak - külső szakemberek segítségét kérjük e gyermekek fejlesztéséhez (pszichológus, neurológus stb.)

A jelzőrendszer működtetése:

- A jelzőrendszerünk legelső láncszeme maguk az óvodapedagógusok, hiszen csoportjukban közvetlenül ők észlelik, ők tapasztalják először, ha a gyermekek nevelésben problémák vannak.
 - A pedagógusuk a rendszeres, napi kapcsolatban megbeszéli a gyermekvédelem alá eső gyermekek nevelési feladatait, majd
 - megbeszéli az alkalmazott pedagógiai eszközök eredményességeit, illetve
 - a következő hónap pedagógiai feladatait
- az óvodapedagógusok tájékoztatják az óvodavezetőt
- az óvodavezető a kapott információk alapján a
 - jelzi, értesíti, illetve segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól gyermek veszélyeztetettsége esetén,
 - illetve hatósági eljárást kezdeményez a gyermekek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása esetén,

Az óvoda hirdetőtábláján közzé tettük a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények nevét és telefonszámát.

7. ÓVODÁNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

A szülők által igényelt "speciális szolgáltatásokat" igyekszünk megszervezni az óvodába, melyek térítéskötelesek.

A szülők minden év végén szóban, vagy írásban jelezhetik az óvónőknek, hogy a következő nevelési évre milyen szolgáltatások, megszervezését javasolják, kéri az óvodától.

A speciális szolgáltatások igényének kielégítésében elsősorban azokat a szolgáltatásokat vállaljuk fel, szervezzük meg ennek eredményeképpen, amelyek hozzájárulnak a gyerekek sokoldalú fejlődéséhez, fejlesztéséhez és

- a gyermekek életkorához igazodnak, illetve
- nem zavarják meg egészséges fejlődésüket.

A szolgáltatások az óvodában néhány esetben délután kerülnek megszervezésre, annak érdekében, hogy azok ne zavarják meg az óvoda, a gyermekek nyugalmát, napirendjét, tevékenységét.

Szorgalmazzuk, támogatjuk azokat a fakultatív programokat, melyek gyermeki készséget, képességet fejlesztenek, mint:

- mozgás, mozgásigény kielégítése
- kézügyesség fejlesztése
- éneklési készség fejlesztése
- beszédfejlesztés stb.

8. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodai felvétel feltételei :

Óvodánkba azt a gyermeket vesszük fel,

- a szülők vállalják a költségtérítéssel hozzájárulást
- valamint ha a jelentkezők száma még nem haladja meg a felvehető gyermekek számát (20 fő).

Jelentkezés az óvodai felvételre:

Az óvodai felvétel jelentkezés alapján történik.

Az óvodába történő jelentkezés az új gyermekek számára folyamatos, nincs időponthoz kötve.

Szükséges újra beíratni azonban az óvodába felvételt nyert gyermekeket újra minden évben (május hónap), azért, hogy az esetleges óvodaváltoztatási szándékról, még időben tudomást szerezzünk az új gyermekek felvehető számának meghatározása érdekében.

Az óvodai beíratáshoz szükséges adminisztratív formai kellékek:

- Óvodai felvételi előjegyzési napló
- A jelentkező szülők igazolványa
- A gyermek születési anyakönyvi kivonata

Az óvoda felvételről a fenntartó azonnal nyilatkozik.

9. ÉRVÉNYESSÉGI, MÓDOSÍTÁSI RENDELKEZÉS

Jelen módosított pedagógiai programot – mint az Érd, AVAR-OVI nevelőtestülete– 2013. 03.08-án megvitattuk, elfogadtuk és egyetértünk azzal, hogy az „Álomból valóság” c. módosított óvodai pedagógiai program 2013. április 01-től alkalmazásra kerül és

VISSZAVONÁSIG ÉRVÉNYES.

PROGRAMMÓDOSÍTÁS ELJÁRÁRÁSI SZABÁLYAI

A pedagógiai program **módosítását kérheti**, kezdeményezheti a

- Nevelőtestület, amennyiben a nevelőtestület 50%-a azzal egyetért
- Szülők, amennyiben a szülők 20%-a azzal egyetért.

Eljárásrendje:

1. A módosítást kezdeményezők csoportja írásbeli programmódosítási javaslatot terjeszt elő az óvodavezetőnek
2. Az óvodavezető a nevelőtestület elé terjeszti a javaslatot,
3. A nevelőtestület, szülők közössége véleményezi a javaslatot,
4. A nevelőtestület döntést hoz a programmal kapcsolatban
5. A program módosítását a nevelőtestület elvégzi

10. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program nyilvánossá tétele a nevelőtestület, szülők és fenntartó felé megtörtént. A pedagógiai programot ezáltal megismerték, megerősítették és elfogadták, mely ez által legitimé vált. A program megismeréséről és elfogadásáról készített nyilatkozatok (1.sz.-3.sz. melléklet) a pedagógiai program mellékletét képezik.

NEVELŐTESTÜLET ELFOGADÁSÁNAK DÁTUMA:	2013.03.08.
SZÜLŐI VÉLEMÉNYEZÉS DÁTUMA:	2013.03.12.
A FENNTARTÓHOZ VALÓ BENYÚJTÁS DÁTUMA:	2013.02.11.
A FENNTARTÓ JÓVÁHAGYÁSÁNAK DÁTUMA:	2013.03.08.
A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYBALÉPÉSÉNEK DÁTUMA:	2013.04. 01.
A PEDAGÓGIAI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATÁNAK IDŐPONTJA:	

ÓVODAPEDAGÓGUSI NYILATKOZAT

Jelen elkészült kiegészített, módosított pedagógiai programot 2013.03.08.-án megvitattuk, majd azt követően elfogadtuk. Egyetértünk azzal, hogy az "Álomból valóság" módosított Óvodai Pedagógiai Program 2013.04.01-vel alkalmazásra kerüljön, és visszavonásig érvényben maradjon.

Érd, 2013.03.08.

.....

.....

.....

.....

SZÜLŐI NYILATKOZAT

2013.március hó 12. napján
megtartott tájékoztatás alkalmával a jelen, elkészült

" ÁLOMBÓL VALÓSÁG "

Óvodai Pedagógiai Programot megismertük, megvitattuk, szülői egyetértés alapján annak tartalmával egyetértünk.

-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----

Érd, 2013. 03.12.

FENNTARTÓI NYILATKOZAT

A módosított pedagógiai program bevezetését, alkalmazását jóváhagyom.

" Az ÁLOMBÓL VALÓSÁG " Óvodai Pedagógiai Program várható eszközkészletének beszerzését vállalom, annak anyagi fedezetét biztosítom az 4.sz. Mellékletben meghatározottak alapján.

Érd, 2013. 03.08.

.....
Az óvoda fenntartója